

**"ΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ
ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ ΚΑΙ Ο
ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ "**

Βελώνης Δημήτριος

ΜΟΕΣ 1308

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	8
1.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	8
1.1.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ.....	8
1.1.2 ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΓΟΡΑΣ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	9
1.1.3 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΡΟΠΩΝ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	11
1.2 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	13
1.2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	13
1.2.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	15
1.3 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΞΕ.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΘΕΩΡΙΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	18
2.1 ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ.....	18
2.1.1 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	18
2.1.2 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	18
2.1.3 Η ΝΕΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ .	19
2.1.4 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ.....	19
2.2 ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ	21
2.2.1 ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ	21
2.2.2 Η ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	21
2.2.3 ΤΟ ΕΚΛΕΚΤΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ	22
2.2.4 Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	22
2.2.5 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΑΞΕ	25

3.1 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΑΞΕ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ.....	25
3.1.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	25
3.1.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΑΞΕ.....	25
3.2 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	28
3.2.1 ΑΥΣΤΡΙΑ.....	30
3.2.2 ΒΕΛΓΙΟ	30
3.2.3 ΚΥΠΡΟΣ	31
3.2.4 ΕΣΘΟΝΙΑ.....	32
3.2.5 ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ.....	33
3.2.6 ΓΑΛΛΙΑ	34
3.2.7 ΓΕΡΜΑΝΙΑ.....	34
3.2.8 ΕΛΛΑΔΑ.....	35
3.2.9 ΙΡΛΑΝΔΙΑ	36
3.2.10 ΙΤΑΛΙΑ.....	37
3.2.11 ΛΕΤΟΝΙΑ.....	38
3.2.12 ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ.....	39
3.2.13 ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	40
3.2.14 ΜΑΛΤΑ.....	41
3.2.15 ΟΛΛΑΝΔΙΑ	41
3.2.16 ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ.....	41
3.2.17 ΣΛΟΒΑΚΙΑ.....	43
3.2.18 ΣΛΟΒΕΝΙΑ	44
3.2.19 ΙΣΠΑΝΙΑ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ	47
4.1 ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ.....	47
4.2 ΧΡΕΟΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ	48

4.3 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ	49
4.4 ΑΝΕΡΓΙΑ	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΘΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ	53
5.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	53
5.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	55
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	72
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	74
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ ΣΕ ΑΓΟΡΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ 2003-2014	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ & ΤΟΥ ΑΕΠ.....	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ 2001- 2014.....	77

Πίνακας 1: Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τρόπων διείσδυσης σε μια νέα αγορά	11
Πίνακας 2: Κατάταξη των χωρών της ευρωζώνης στην ευκολία του επιχειρείν 2014.	29
Πίνακας 3: Χρέος γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2014.....	49
Πίνακας 4: Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή χωρών Ευρωζώνης 2005-2014 (έτος βάσης 2005)	49
Πίνακας 5: Χώρες	53
Πίνακας 6: FDI-Percentage of Gross Domestic Product	55
Πίνακας 7: Σύγκριση των άμεσων ξένων επενδύσεων μεταξύ των δύο περιόδων ανά χώρα	66
Πίνακας 8: Γραμμικές παλινδρομήσεις	68

Γράφημα 1: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2003-2014 (Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Πορτογαλία)	48
Γράφημα 2: Ποσοστά ανεργίας 2001-2014 (Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Πορτογαλία)	52
Γράφημα 3: Αυστρία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	56
Γράφημα 4: Βέλγιο άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	57
Γράφημα 5: Κύπρος άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	57
Γράφημα 6: Εσθονία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	58
Γράφημα 7: Φινλανδία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013 ..	58
Γράφημα 8: Γαλλία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	59
Γράφημα 9: Γερμανία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013 ...	59
Γράφημα 10: Ελλάδα άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	60
Γράφημα 11: Ιρλανδία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013 ..	60
Γράφημα 12: Ιταλία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	61
Γράφημα 13: Λετονία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013 ...	61
Γράφημα 14: Λιθουανία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013.	62
Γράφημα 15: Λουξεμβούργο άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013.....	62
Γράφημα 16: Μάλτα άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	63
Γράφημα 17: Ολλανδία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013 ..	63
Γράφημα 18: Πορτογαλία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	64
Γράφημα 19: Σλοβακία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013 ..	64
Γράφημα 20: Σλοβενία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013 ..	65
Γράφημα 21: Ισπανία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013	66

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις αναφέρονται στην άμεση μακροπρόθεσμη κατοχή, με σκοπό τον έλεγχο, μιας επιχείρησης σε μια χώρα από μια άλλη επιχείρηση που εδρεύει σε μια άλλη χώρα. Οι κυριότεροι τρόποι για την υλοποίηση μιας άμεσης ξένης επένδυσης είναι η ίδρυση μιας θυγατρικής επιχείρησης στο εξωτερικό καθώς και οι συγχωνεύσεις ή οι εξαγορές. Οι λόγοι που μπορεί να οδηγήσουν μια επιχείρηση να προβεί στην πραγματοποίηση μιας άμεσης ξένης επένδυσης είναι πάρα πολλοί, αλλά σε κάθε περίπτωση συνεπάγονται διάφορα οφέλη για τις χώρες υποδοχής των ΑΞΕ. Στην παρούσα εργασία επιχειρείται η διερεύνηση των προσδιοριστικών παραγόντων των άμεσων ξένων επενδύσεων στις χώρες της ευρωζώνης τα τελευταία χρόνια.

Στο πρώτο και δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας προσεγγίζονται οι άμεσες ξένες επενδύσεις από θεωρητική άποψη. Συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο αναλύονται διάφορες έννοιες που αφορούν τις άμεσες ξένες επενδύσεις, όπως οι διεθνείς στρατηγικές για την πραγματοποίησή τους, ο τρόπος επιλογής της αγοράς για τη διεθνοποίηση των επιχειρήσεων καθώς και τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των τρόπων διεθνοποίησης. Πιο συγκεκριμένα για τις άμεσες διεθνείς επενδύσεις πέρα από τον ορισμό τους αναφέρονται οι διακρίσεις τους καθώς και η ιστορική τους εξέλιξη. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι θεωρίες που έχουν αναπτυχθεί για τις άμεσες ξένες επενδύσεις τόσο από μικροοικονομική όσο και από μακροοικονομική άποψη. Στην πρώτη περίπτωση έχουν διαμορφωθεί οι θεωρίες της βιομηχανικής οργάνωσης, της ενδοεπιχειρησιακής ολοκλήρωσης, της νεοτεχνολογικής ερμηνείας του διεθνούς εμπορίου και του κύκλου ζωής του προϊόντος. Στις μακροοικονομικές θεωρίες εντάσσονται το νεοκλασικό υπόδειγμα, η νεοκλασική θεωρία του διεθνούς εμπορίου, το εκλεκτικό υπόδειγμα, η αναπτυξιακή προσέγγιση και η θεωρία του στρατηγικού μάνατζμεντ.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται οι προσδιοριστικοί παράγοντες για την προσέλκυση των άμεσων ξένων επενδύσεων στις χώρες υποδοχής. Εστιάζοντας περισσότερο στις οικονομίες των χωρών της ευρωζώνης αρχικά παρουσιάζεται η κατάταξη των δεκαεννιά χωρών της ευρωζώνης στο σύνολο 189 οικονομιών, όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο που έχουν διαμορφώσει για την ίδρυση και λειτουργία των επιχειρήσεων, γεγονός που επιδρά σημαντικά στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων. Στην συνέχεια παρουσιάζονται ανά χώρα, από το 2008 έως σήμερα, οι

διαχρονικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που έχουν πραγματοποιηθεί σε διάφορους τομείς όπως στην φορολογία, το καθεστώς διασυνοριακών συναλλαγών, στην ρύθμιση των δανειοδοτήσεων και της εξυγίανσης των επιχειρήσεων, κλπ.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα κυριότερα μακροοικονομικά μεγέθη των χωρών που συμμετέχουν στο ενιαίο νόμισμα, μεγέθη όπως το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, το χρέος των κυβερνήσεων, ο πληθωρισμός, η ανεργία, κλπ. Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία που ακολουθείται για την πραγματοποίηση της έρευνας, δηλαδή της στατιστικής σύγκρισης της προσέλευσης των ποσοτήτων άμεσων ξένων επενδύσεων στις χώρες της ευρωζώνης τόσο πριν όσο και μετά την χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, καθώς και τα αποτελέσματα της έρευνας. Η μελέτη ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των βασικότερων συμπερασμάτων της εργασίας και της έρευνας ειδικότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

1.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Ως παγκοσμιοποίηση ορίζεται η αυξανόμενη οικονομική, πολιτική και πολιτιστική αλληλεπίδραση των ανθρώπων και των λαών, με την οποία ξεπερνιούνται οι γεωγραφικοί περιορισμοί και διευκολύνεται η διακίνηση ιδεών, αγαθών, κεφαλαίων και υπηρεσιών σε διεθνές επίπεδο (Γιαβρής, 2010). Οι άμεσες ξένες επενδύσεις, σε νέες εγκαταστάσεις και οι διασυνοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές, έχουν αποτελέσει σημαντική κινητήρια δύναμη της παγκοσμιοποίησης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014). Από πολλούς οικονομολόγους θεωρείται ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις σε συνδυασμό με το εμπόριο είναι οι ατμομηχανές της οικονομικής ανάπτυξης και της ενσωμάτωσης μιας οικονομίας στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα (Παπαδημητρίου & Παπασυριόπουλος, 2012).

Το παγκόσμιο ή τοπικό δίλημμα αφορά τον βαθμό που τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες πρέπει να τυποποιηθούν πέραν των εθνικών συνόρων ή πρέπει να προσαρμοστούν για να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις εξειδικευμένων εθνικών αγορών (Johnson, Scholes, & Whittington, 2011). Σε αυτό το δίλημμα οι εταιρείες ανταποκρίνονται ποικιλοτρόπως, εφαρμόζοντας διεθνείς στρατηγικές, οι οποίες εκτείνονται σε όλο το φάσμα από την αποκέντρωση έως τη συγκέντρωση. Οι τέσσερις βασικές διεθνείς στρατηγικές είναι:

1. Οι απλές εξαγωγές

Με αυτή τη στρατηγική συγκεντρώνονται οι δραστηριότητες (ιδιαίτερα της κατασκευής) σε μια χώρα, κατά κανόνα τη χώρα προέλευσης της επιχείρησης. Η προώθηση των εξαγόμενων προϊόντων διενεργείται χαλαρά από το εξωτερικό και πιθανά έχει ανατεθεί σε ανεξάρτητους αντιπροσώπους πωλήσεων σε διαφορετικές αγορές. Η πολιτική τιμολόγησης, συσκευασίας, διανομής καθώς και η πολιτική προώθησης της επωνυμίας καθορίζονται τοπικά.

2. Η πολυτοπική στρατηγική

Η συγκεκριμένη στρατηγική επίσης, συντονίζεται χαλαρά σε διεθνές επίπεδο

αλλά περιλαμβάνει την διασπορά διάφορων δραστηριοτήτων στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής και σε κάποιες περιπτώσεις της ανάπτυξης προϊόντων. Έτσι αντί να εξάγονται, τα αγαθά παράγονται τοπικά σε κάθε εθνική αγορά, η οποία αντιμετωπίζεται ανεξάρτητα, δίνοντας προτεραιότητα στις ανάγκες της εγχώριας αγοράς.

3. Οι σύνθετες εξαγωγές

Σε αυτή την στρατηγική επίσης περιλαμβάνεται η τοποθέτηση της πλειονότητας των δραστηριοτήτων σε μια μόνο χώρα, αλλά υπάρχει ένα περισσότερο συντονισμένο διεθνές μάρκετινγκ. Η επιχείρηση εξακολουθεί να αποκομίζει οφέλη από οικονομίες κλίμακας στον τομέα της κατασκευής και της έρευνας και ανάπτυξης, αλλά η διαχείριση της επωνυμίας και οι ευκαιρίες τιμολόγησης έχουν πιο συστηματική διαχείριση.

4. Η παγκόσμια στρατηγική

Η παγκόσμια στρατηγική είναι μια πιο ώριμη μορφή διεθνούς στρατηγικής, με πολύ περισσότερο συντονισμένες δραστηριότητες διασκορπισμένες γεωγραφικά σε όλο τον κόσμο. Μέσω της αξιοποίησης διεθνών δικτύων αξίας, η γεωγραφική τοποθεσία επιλέγεται σύμφωνα με το ειδικό τοπικό πλεονέκτημα για κάθε δραστηριότητα, έτσι ώστε η ανάπτυξη των προϊόντων, η κατασκευή, το μάρκετινγκ και οι λειτουργίες των κεντρικών γραφείων να είναι εφικτό να τοποθετηθούν σε διαφορετικές χώρες.

1.1.2 ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΓΟΡΑΣ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Κατά την λήψη της απόφασης για τη στρατηγική διεθνοποίησης θα πρέπει να εξεταστούν παράγοντες όπως η ελκυστικότητα της αγοράς (εγγενή χαρακτηριστικά και η φύση του ανταγωνισμού) καθώς και ο τρόπος εισόδου σε εθνικές αγορές. Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της αγοράς θα πρέπει να εξεταστούν τα ακόλουθα στοιχεία των επικείμενων χωρών για είσοδο (Johnson, Scholes, & Whittington, 2011):

1. Πολιτικοί παράγοντες

Μεταξύ των διάφορων χωρών το πολιτικό περιβάλλον διαφοροποιείται σημαντικά και σε αρκετές περιπτώσεις μεταβάλλεται ταχέως. Οι κυβερνήσεις κάποιων χωρών μπορούν να δημιουργήσουν σημαντικές ευκαιρίες για την προσέκλυση ξένης

ιδιωτικής επιχειρηματικής δράσης. Παρόλα αυτά σκόπιμο είναι να προσδιοριστεί το επίπεδο πολιτικού κινδύνου πριν την είσοδο σε μια χώρα.

2. Οικονομικοί παράγοντες

Για την είσοδο σε μια νέα εθνική αγορά, κύριοι συγκριτικοί παράγοντες είναι τα επίπεδα του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και το διαθέσιμο εισόδημα που βοηθούν να υπολογιστεί το δυνητικό μέγεθος της αγοράς. Οι οικονομίες που αναπτύσσονται παρέχουν περισσότερες ευκαιρίες, ωστόσο σε αυτές τις οικονομίες ο νομισματικός κίνδυνος ενδέχεται να είναι ιδιαίτερα υψηλός.

3. Κοινωνικοί παράγοντες

Οι κοινωνικοί παράγοντες είναι ιδιαίτερα σημαντικοί και αφορούν τη διαθεσιμότητα καλά εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, το μέγεθος των δημογραφικών τμημάτων της αγοράς που σχετίζονται με την στρατηγική, κλπ.

4. Νομικοί παράγοντες

Το νομικό καθεστώς μιας χώρας είναι επίσης ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την επιλογή μιας νέας αγοράς για την επέκταση μιας επιχείρησης μέσω διεθνοποίησης. Παράγοντες όπως το νομοθετικό καθεστώς για την σύναψη συμβολαίων, η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, οι ελεγκτικοί μηχανισμοί, κλπ, μπορούν να λειτουργήσουν ενθαρρυντικά ή αποτρεπτικά για την επιλογή μιας χώρας.

Όταν η επιλογή της χώρας έχει αποφασιστεί η επιχείρηση καλείται να επιλέξει τον τρόπο που θα εισέλθει σε αυτή. Ο τρόπος εισόδου διαφοροποιείται ανάλογα τον βαθμό της δέσμευσης πόρων σε μια συγκεκριμένη αγορά και τον βαθμό που η επιχείρηση εμπλέκεται λειτουργικά σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία. Οι κυριότερες μορφές εισόδου είναι:

- Οι εξαγωγές
- Οι συμφωνίες βάσει συμβολαίων αδειοδότησης και δικαιόχρησης
- Οι συμπράξεις και οι συμμαχίες
- Οι άμεσες ξένες επενδύσεις, οι οποίες διακρίνονται σε:
 - ✓ Εξαγορές καταξιωμένων εταιρειών
 - ✓ Επενδύσεις σε αναξιοποίητες περιοχές

- ✓ Ανάπτυξη εγκαταστάσεων εκ του μηδενός

1.1.3 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΡΟΠΩΝ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των διάφορων τρόπων διείσδυσης σε μια νέα εθνική αγορά.

Πίνακας 1: Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τρόπων διείσδυσης σε μια νέα αγορά

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Πλεονεκτήματα

- + δεν χρειάζονται επιχειρησιακές εγκαταστάσεις στη φιλοξενούσα χώρα
- + προσφέρονται προς εκμετάλλευση οικονομίες κλίμακας
- + μέσω της χρήσης του διαδικτύου, μικρές εταιρείες μπορούν να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε διεθνείς αγορές

Μειονεκτήματα

- δεν επιτρέπει στην εταιρεία να επωφεληθεί από τα τοπικά πλεονεκτήματα της φιλοξενούσας χώρας
- περιορίζει τις ευκαιρίες κατάκτησης γνώσεων για τις τοπικές αγορές και τους ανταγωνιστές
- έκθεση σε εμπορικούς φραγμούς, όπως δασμούς εισαγωγών
- μπορεί να δημιουργήσει εξάρτηση από μεσάζοντες εξαγωγών
- υποβολή σε έξοδα μεταφοράς
- ενδεχόμενος περιορισμός της ικανότητας ταχείας ανταπόκρισης στις απαιτήσεις των πελατών

ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ

Πλεονεκτήματα

- + μοιράζεται ο επενδυτικός κίνδυνος με τον συνεργάτη
- + συνδυάζονται συμπληρωματικοί πόροι και εμπειρία
- + μπορεί να τίθεται ως κυβερνητικός όρος για την είσοδο στην αγορά

Μειονεκτήματα

- δυσκολία εντοπισμού του κατάλληλου συνεργάτη και συμφωνίας σχετικά με τους κατάλληλους όρους σύμβασης
- δυσκολίες στη διαχείριση της σχέσης με τον ξένο συνεργάτη
- απώλεια ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μέσω μίμησης
- περιορισμός της ικανότητας ενσωμάτωσης και συντονισμού δραστηριοτήτων εκτός των εθνικών συνόρων

ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ

Πλεονεκτήματα

- + έσοδα συμφωνημένα βάσει συμβολαίου μέσω πωλήσεων της παραγωγής και δικαιωμάτων μάρκετινγκ
- + περιορίζει την οικονομική και χρηματική έκθεση

Μειονεκτήματα

- δυσκολία εντοπισμού του κατάλληλου συνεργάτη και συμφωνίας σχετικά με τους κατάλληλους όρους σύμβασης
- απώλεια ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μέσω μίμησης
- περιορίζει τα οφέλη από τα τοπικιστικά πλεονεκτήματα της χώρας που φιλοξενεί την εταιρεία

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Πλεονεκτήματα

- + Πλήρης έλεγχος πόρων και ικανοτήτων
- + διευκολύνει την ενσωμάτωση και τον συντονισμό δραστηριοτήτων εκτός των εθνικών συνόρων
- + οι εξαγορές επιτρέπουν την ταχεία είσοδο στην αγορά
- + επενδύσεις σε αναξιοποίητες περιοχές επιτρέπουν την ανάπτυξη εγκαταστάσεων τελευταίας τεχνολογίας και μπορούν να προσελκύσουν οικονομική υποστήριξη από την φιλοξενούσα κυβέρνηση

Μειονεκτήματα

- σημαντικές επενδύσεις και δέσμευση απέναντι στη φιλοξενούσα χώρα που σημαίνει ότι η εταιρεία μένει εκτεθειμένη χρηματοοικονομικά
- οι εξαγορές μπορεί να οδηγήσουν σε προβλήματα ολοκλήρωσης και συντονισμού
- η είσοδος σε νέα πεδία είναι χρονοβόρα και λιγότερο προβλέψιμη όσον αφορά το κόστος

Πηγή: Johnson Gerry – Scholes Kevan – Whittington Richard, 2011, Βασικές Αρχές Στρατηγικής των Επιχειρήσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική ΑΕ, σελ. 354

1.2 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

1.2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις αναφέρονται στην ίδρυση θυγατρικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό, οι οποίες ανήκουν στην μητρική εταιρεία, είτε μερικώς είτε ολικά (Κυρκίλης, 2010). Με την υλοποίηση άμεσων ξένων επενδύσεων παραγωγικές εισροές μεταφέρονται εκτός των εθνικών συνόρων. Υλικές εισροές όπως μετοχικό κεφάλαιο, κεφαλαιουχικός εξοπλισμός, πρώτες ύλες, κλπ, αλλά και άυλες εισροές, όπως τεχνογνωσία, οργάνωση της παραγωγής, ποιοτικός έλεγχος, μάρκετινγκ, κλπ. Οι εισροές αυτές είναι αναγκαίες για την επιτυχή υλοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας, αλλά και της εμπορικής διάθεσης του προϊόντος. Η

συγκεκριμένη μορφή επένδυσης δεν έχει τη μορφή εμπορικής συναλλαγής ή της συμφωνίας μεταξύ δύο ανεξάρτητων επιχειρήσεων (όπως στην περίπτωση της δικαιόχρησης, κλπ), αλλά οι πόροι μεταφέρονται εντός της ίδιας της επιχείρησης (μεταξύ μητρικής και θυγατρικής) και ανάμεσα σε δυο χώρες, της χώρας που είναι εγκατεστημένη η μητρική και της χώρας που είναι εγκατεστημένη η θυγατρική.

Με την πραγματοποίηση άμεσων ξένων επενδύσεων οι επιχειρήσεις μετατρέπονται σε πολυεθνικές, δηλαδή επιχειρήσεις οι οποίες κατέχουν ή ελέγχουν επιχειρήσεις σε περισσότερες από μια χώρες. Ο έλεγχος είναι απαραίτητη προϋπόθεση στην πραγματοποίηση αυτής της μορφής επένδυσης και ασκείται όχι μόνο μέσω πλειοψηφικής συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο της θυγατρικής, αλλά και στις περιπτώσεις μειοψηφικής συμμετοχής. Βέβαια σε κάθε περίπτωση θα πρέπει η μητρική εταιρεία να επηρεάζει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για να θεωρείται ότι υπάρχει έλεγχος. Αποτελεσματικός έλεγχος μπορεί να διατηρείται και σε περιπτώσεις μειοψηφικής συμμετοχής, στην προκειμένη περίπτωση όμως η μητρική πρέπει να είναι ο αποκλειστικός προμηθευτής τεχνολογικών εισροών και τεχνογνωσίας, οργάνωσης και συντονισμού της λειτουργίας των διαφορετικών πόρων για την πραγματοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας. Έτσι η συμπεριφορά της θυγατρικής εταιρείας σε ζητήματα στρατηγικής σημασίας, ελέγχεται από την μητρική εταιρεία.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (Οργανισμό για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη) οι άμεσες ξένες επενδύσεις ορίζονται ως μια κατηγορία επενδύσεων όπου αντικατοπτρίζουν τον στόχο μιας επιχείρησης, κάτοικου μιας χώρας (άμεσος επενδυτής), να καθιερώσει διαρκή συμφέροντα σε μια άλλη επιχείρηση που είναι κάτοικος σε μια άλλη χώρα από αυτή που είναι εγκατεστημένος ο άμεσος επενδυτής (OECD, 2013). Το διαρκές συμφέρον προϋποθέτει την ύπαρξη μακροχρόνιας σχέσης μεταξύ του άμεσου επενδυτή και της επιχείρησης άμεσων επενδύσεων και σημαντική επιρροή στην διαχείριση της επιχείρησης. Η άμεση ή έμμεση κατοχή του 10% ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου μιας επιχείρησης σε μια οικονομία διαφορετική από την οικονομία του άμεσου επενδυτή αποτελεί απόδειξη μιας τέτοιας σχέσης. Σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχει διαφωνία ότι η κατοχή μόλις του 10% των δικαιωμάτων ψήφου αποτελεί άσκηση σημαντικής επιρροής, ενώ υπάρχει και η άποψη ότι και με μικρότερη συμμετοχή σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να υπάρχει σημαντική επιρροή στις αποφάσεις. Παρόλα αυτά, για να είναι εφικτή η συνέπεια των

στατιστικών σε όλες τις χώρες, προτείνεται η εφαρμογή του συγκεκριμένου ορίου (δηλαδή κατοχή άνω του 10%) για την αξιολόγηση των άμεσων ξένων επενδύσεων.

Οι ΑΞΕ παραδοσιακά αποτελούσαν τις επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία, όπως κτίρια, εξοπλισμό, κλπ σε μια χώρα από ξένους επενδυτές, όμως διαχρονικά με την μεταβολή των παγκόσμιων επενδυτικών προτύπων, στις ΑΞΕ συμπεριλαμβάνονται και οι εξαγορές δικαιωμάτων διαρκούς συμφέροντος (Κοτταρίδη, 2013). Έτσι οι άμεσες ξένες επενδύσεις μπορούν να αναφέρονται σε συγχωνεύσεις, εξαγορές, επενδύσεις σε υπάρχουσες επιχειρήσεις, κοινοπραξίες, στρατηγικές συμφωνίες τεχνολογικού περιεχομένου, πνευματικών δικαιωμάτων, κλπ.

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις είναι ένα βασικό στοιχείο της ταχέως εξελισσόμενης διεθνούς οικονομικής ολοκλήρωσης και αποτελεί ένα μέσο για την δημιουργία άμεσων, σταθερών και μακροχρόνιων σχέσεων μεταξύ των οικονομιών (OECD, 2008). Αν πραγματοποιούνται στα πλαίσια ενός κατάλληλου πολιτικού περιβάλλοντος, τότε μπορούν να αποτελέσουν ένα σημαντικό μέσο για την τοπική ανάπτυξη των επιχειρήσεων, ενώ παράλληλα μπορούν να συμβάλλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης τόσο της χώρας αποδέκτη (χώρα υποδοχής), όσο και την οικονομία της χώρας που πραγματοποιεί την επένδυση. Ειδικότερα οι άμεσες ξένες επενδύσεις ενθαρρύνουν τη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας μεταξύ των οικονομιών, ενώ παρέχουν την ευκαιρία στις χώρες υποδοχής για την ευρύτερη προώθηση των προϊόντων τους στις διεθνείς αγορές. Εκτός από την ευεργετική επίδρασή τους στην ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου, οι ΑΞΕ αποτελούν μια σημαντική πηγή κεφαλαίων και για τις δυο οικονομίες.

1.2.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις μπορούν να διακριθούν στις ακόλουθες μορφές (Κοτταρίδη, 2013):

Στις θυγατρικές αποκλειστικής ιδιοκτησίας (wholly-owned subsidiary) οι οποίες ανήκουν εξολοκλήρου στην εταιρεία που πραγματοποιεί την επένδυση στη ξένη χώρα. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι θυγατρικές μπορεί να είναι μια νέα επιχείρηση που ιδρύεται από την μητρική ή να είναι μια τοπική επιχείρηση η οποία εξαγοράστηκε από την εταιρεία που πραγματοποιεί την επένδυση.

Στις κοινοπραξίες (joint venture) όπου μία ή περισσότερες ξένες επιχειρήσεις συνεργάζονται με μία ή περισσότερες τοπικές επιχειρήσεις για την δημιουργία μιας νέας ή την εξαγορά μιας τοπικής επιχείρησης. Η συνεισφορά των εταίρων συνήθως αφορά παραγωγικούς συντελεστές στους οποίους οι συνεισφέροντες υπερτερούν και μπορεί να είναι κεφάλαιο, ανθρώπινο δυναμικό, τεχνολογία, τεχνογνωσία, κλπ.

Στην μερική εξαγορά (partial acquisition) του μετοχικού κεφαλαίου μιας τοπικής επιχείρησης, με την προϋπόθεση το ποσοστό που αποκτά η ξένη επιχείρηση να της δίνει τη δυνατότητα ώστε να ασκεί έλεγχο στην τοπική εταιρεία.

Μια άμεση ξένη επένδυση σε μια εταιρεία με ποσοστό ιδιοκτησίας 100% αναφέρεται ως υποκατάστημα. Αν το ποσοστό ιδιοκτησίας κυμαίνεται μεταξύ του 50% και λιγότερο από 100% τότε πρόκειται για θυγατρική εταιρεία. Τέλος αν η επιχείρηση που πραγματοποιεί την επένδυση κατέχει μεταξύ του 10% και του 50% της τοπικής επιχείρησης τότε πρόκειται για συνεργαζόμενη εταιρεία (Παπαχρήστου, 2013).

1.3 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΞΕ

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις και οι πολυεθνικές εταιρείες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την παγκοσμιοποίηση (Κοτταρίδη, 2013). Από τον 14^ο αιώνα όπου υπήρξε μεγάλη ανάπτυξη του εμπορίου στην Ευρώπη, υπάρχουν τα πρώτα δείγματα πολυεθνικής δραστηριότητας (αν και όχι με την παρούσα μορφή), με τους Ιταλούς τραπεζίτες να πραγματοποιούν διασυνοριακές δραστηριότητες και να ιδρύουν υποκαταστήματα στο Λονδίνο, την Μπριζ και το Παρίσι. Από τον 16^ο και 17^ο αιώνα παρατηρείται το φαινόμενο μεγάλες εταιρείες της Ευρώπης να εξαπλώνουν τις εμπορικές τους δραστηριότητες σε αποικίες που κατείχαν. Από τα μέσα του 17^{ου} αιώνα στην Ευρώπη, επιχειρηματίες ιδρύουν παραγωγικές μονάδες σε ξένες χώρες για την εκμετάλλευση νέων αγορών.

Μια νέα μορφή συναλλαγών παρατηρήθηκε από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα με την εμφάνιση της βιομηχανικής επανάστασης, όπου αναπτύχθηκε μια μορφή συνεργασίας μέσω συμβολαίων βρετανικών επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε υπερπόντιες περιοχές για την προώθηση των προϊόντων τους στις αγορές που ήταν εγκατεστημένες. Παράλληλα υπήρξε και μια άλλη μορφή διεθνούς δραστηριότητας,

για την αξιοποίηση επιχειρηματικών ευκαιριών, με τις αποφάσεις να λαμβάνονται στη χώρα προέλευσης, ενώ όλη η δραστηριότητα διεξαγόταν στο εξωτερικό.

Οι πρώτες πολυεθνικές επιχειρήσεις (με την μορφή που συναντώνται σήμερα) αναπτύχθηκαν από το 1830 και μετά κυρίως στον τομέα της μεταποίησης, με γνωστές εταιρείες να εγκαθιστούν θυγατρικές εταιρείες στο εξωτερικό. Την ίδια περίοδο ιδρύονται και οι πρώτες θυγατρικές τράπεζες βρετανικής ιδιοκτησίας σε χώρες, όπως η Νότια Αφρική, ο Καναδάς, η Αυστραλία, κλπ. Η ραγδαία ανάπτυξη της βιομηχανίας αλλά και της τεχνολογικής προόδου (επικοινωνίες, μεταφορές, κλπ) οδήγησαν στην μεταφορά πρώτων υλών και στην εξάπλωση των άμεσων ξένων επενδύσεων. Αρχικά η πλειοψηφία των άμεσων ξένων επενδύσεων είχε σχέση με την εκμετάλλευση φυσικών πόρων και επακολούθησε ο τομέας της μεταποίησης και των υπηρεσιών. Παρά την οικονομική κρίση του 1929 οι άμεσες ξένες επενδύσεις συνέχισαν να αυξάνονται, κυρίως λόγω των παρακάτω παραγόντων:

- Ο διπλασιασμός των δασμών έκανε τις εξαγωγές ακριβότερες με συνέπεια οι επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν τις άμεσες ξένες επενδύσεις για να υποκαταστήσουν τις εξαγωγές.
- Σε ολιγοπωλιακές αγορές δημιουργήθηκαν καρτέλ περιορίζοντας τον ανταγωνισμό.
- Παρά το γεγονός ότι μειώθηκε ο ρυθμός ζήτησης πρώτων υλών και ειδών διατροφής, εξακολούθησε να έχει αυξητική πορεία.

Στην περίοδο του μεσοπολέμου η κυριότερη χώρα προέλευσης ήταν η Μ. Βρετανία (με ποσοστό 38,9%) και έπειτα οι ΗΠΑ (27,7%). Από την άλλη μεριά χώρες υποδοχής ήταν κατά κύριο λόγο αναπτυσσόμενες χώρες, με σταδιακή αύξηση των ασιατικών χωρών. Από το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου έως την δεκαετία του 1960, οι ΗΠΑ αποτέλεσαν την πρώτη χώρα προέλευσης άμεσων ξένων επενδύσεων με βαρύτητα στην βιομηχανική παραγωγή. Οι νέες δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν κυρίως λόγω της μαζικής παραγωγής προϊόντων υψηλής τεχνολογίας και της διεθνοποίησης της παγκόσμιας οικονομίας από το 1960 και μετά οδήγησαν στην ραγδαία αύξηση των άμεσων ξένων επενδύσεων και των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Από το 1990 έως το 2008 οι άμεσες ξένες επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 670%, ενώ η πρόσφατη οικονομική κρίση οδήγησε στην μείωσή τους κατά 18% την πενταετία 2008-2012.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΘΕΩΡΙΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

2.1 ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

2.1.1 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η βιομηχανική οργάνωση αναφέρεται στην ασυμμετρία των επιχειρήσεων σχετικά με την κατοχή ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, γεγονός που επιφέρει ατέλειες στην αγορά (Κοτταρίδη, 2013). Με βάση αυτή τη θεωρία υποστηρίζεται ότι οι αγορές δεν είναι ανταγωνιστικές, έτσι κάποιες επιχειρήσεις γίνονται πιο ανταγωνιστικές από άλλες, κατέχοντας ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Τα πλεονεκτήματα αυτά μπορεί να αναφέρονται σε δεξιότητες (όπως διοίκησης, πρόσβασης σε δίκτυα διανομής, κλπ), αποκλειστική πρόσβαση σε πρώτες ύλες, προνομιακή πρόσβαση σε χρηματοδότηση ή δυνατότητες ανάπτυξης οικονομιών κλίμακας, κλπ. Έτσι οι επιχειρήσεις τόσο σε μια αγορά όσο και διεθνώς είναι ανομοιογενείς και κατά συνέπεια οι επιχειρήσεις που διαθέτουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται διεθνώς με την μορφή των άμεσων ξένων επενδύσεων. Βέβαια η διεθνοποίηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με άλλες μορφές και οι ΑΞΕ επιλέγονται όταν το αναμενόμενο όφελος από αυτές είναι μεγαλύτερο από τις εναλλακτικές μορφές διεθνοποίησης. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της επιχείρησης θα πρέπει να μπορεί μεταφερθεί στην νέα μονάδα χωρίς την καταβολή επιπλέον κόστους.

2.1.2 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

Η θεωρία της ενδοεπιχειρησιακής ολοκλήρωσης ή αλλιώς εσωτερικοποίησης έχει τις ρίζες του στο θεώρημα του Coase το 1937 (Κοτταρίδη, 2013). Το συγκεκριμένο θεώρημα αναφέρει ότι η λειτουργία μιας επιχείρησης σε μια αγορά έχει κόστος το οποίο πηγάζει από:

- Την προσπάθεια καθορισμού της σωστής τιμής
- Την προσπάθεια καθορισμού των υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων μερών σε μια σύμβαση

- Την αβεβαιότητα για το κόστος των παραγωγικών συντελεστών μακροχρόνια
- Τους έμμεσους φόρους

Σύμφωνα με την συγκεκριμένη θεωρία μια επιχείρηση μπορεί να αποφύγει τα παραπάνω κόστη αν εσωτερικοποιήσει λειτουργίες και προβεί σε άμεσες ξένες επενδύσεις, με την προϋπόθεση να υπάρχουν τα κατάλληλα κίνητρα εκτός των συνόρων. Έτσι αν η ξένη αγορά έχει τις απαραίτητες εισροές για την χρήση της τεχνολογίας που μεταφέρεται και υπάρχει επαρκής ζήτηση για τα προϊόντα της επιχείρησης, τότε η επιχείρηση μπορεί να πραγματοποιήσει άμεσες ξένες επενδύσεις.

2.1.3 Η ΝΕΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Η νεοτεχνολογική ερμηνεία του διεθνούς εμπορίου, σχετίζεται με την ύπαρξη ατελειών στις αγορές και δίνει έμφαση στο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που προέρχεται από καινοτομίες της επιχείρησης. Η συγκεκριμένη προσέγγιση λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως η εξειδικευμένη εργασία, η τεχνολογία, οι φυσικοί πόροι και οι οικονομίες κλίμακας. Μεταξύ των χωρών προέλευσης και υποδοχής, για να πραγματοποιηθούν άμεσες ξένες επενδύσεις, θα πρέπει να υπάρχει ετερογένεια ως προς τη διαθεσιμότητα των παραγωγικών συντελεστών και των καταναλωτικών προτύπων. Έτσι οι επιχειρήσεις θα επιλέξουν να πραγματοποιήσουν ΑΞΕ σε χώρες με αφθονία των παραπάνω παραγόντων, ώστε να είναι σε θέση να καθετοποιήσουν την παραγωγή τους προς τα πίσω.

2.1.4 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Με βάση την θεωρία του κύκλου ζωής του προϊόντος οι άμεσες ξένες επενδύσεις αποτελούν επιλογή μιας επιχείρησης ανάλογα την φάση που βρίσκεται το προϊόν (Κοτταρίδη, 2013). Έτσι, σύμφωνα με την συγκεκριμένη θεωρία, ανάλογα τις φάσεις ζωής του προϊόντος επιλέγονται τα ακόλουθα:

1. Η εισαγωγή: σε αυτή την φάση η παραγωγή διεξάγεται στην αγορά στην οποία απευθύνεται το προϊόν, η οποία θα πρέπει να έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά για να μπορεί να απορροφήσει το προϊόν:
 - Υψηλό κατά κεφαλήν εισόδημα
 - Διαθεσιμότητα στις απαραίτητες εισροές (κεφαλαίων, τεχνολογίας, εξειδικευμένης εργασίας, κλπ)
2. Η επέκταση: όπου ένα προϊόν αφού έχει εισαχθεί και έχει γίνει γνωστό στην αγορά, έχει αρχίσει να έχει αυξημένη ζήτηση, τόσο από την εγχώρια όσο και από ξένες αγορές. Σε αυτή την φάση που υπάρχει τυποποιημένη τεχνολογία για την μαζική παραγωγή του προϊόντος και έχουν επιτευχθεί οικονομίες κλίμακας, η επιχείρηση μπορεί να παράγει περισσότερο και εξάγει το προϊόν.
3. Η ωριμότητα: έπειτα από την κάλυψη της ζήτησης της τοπικής και της εξωτερικής αγοράς και όταν δεν υπάρχει δυνατότητα για περαιτέρω αύξηση της ζήτησης, η επιχείρηση αναζητά την παραγωγή του προϊόντος στο χαμηλότερο δυνατό κόστος. Δηλαδή με δεδομένη την ποσότητα των ζητούμενων προϊόντων επιδιώκεται από την επιχείρηση η συρρίκνωση του κόστους, ώστε το προϊόν να εξακολουθήσει να είναι ανταγωνιστικό έναντι αντίστοιχων προϊόντων που διεισδύουν στις αγορές. Σε αυτή την φάση όταν υπάρχουν χώρες που επιτρέπουν την δημιουργία οικονομιών κλίμακας και διαθέτουν φθηνότερους παραγωγικούς συντελεστές, η επιχείρηση επιλέγει τις άμεσες ξένες επενδύσεις, για να διατηρηθούν τα μερίδιά της στις ξένες αγορές.
4. Ο θάνατος: σε αυτή την φάση το προϊόν και η τεχνολογία του έχουν πλήρως τυποποιηθεί ενώ οι οικονομίες κλίμακας έχουν εξαντληθεί και οι παραγωγοί αναγκάζονται να διαφοροποιήσουν το προϊόν ή να αυξήσουν την διαφήμιση ή αναζητούν φθηνότερους παραγωγικούς συντελεστές για την παραγωγή του για να παρατείνουν την ζήτηση του προϊόντος. Το προϊόν όσο βρίσκεται σε αυτή την φάση παράγεται μόνο στην χώρα υποδοχής και η λοιπή ζήτηση καλύπτεται από την συγκεκριμένη μονάδα.

2.2 ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

2.2.1 ΤΟ ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

Με βάση το νεοκλασικό υπόδειγμα υπάρχει διάκριση των χωρών σε αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες. Στις πρώτες υπάρχει σχετική αφθονία κεφαλαίου, ενώ στις δεύτερες σχετική αφθονία εργασίας, με συνέπεια οι επενδυτές να αναζητούν ευκαιρίες σε χώρες που υπάρχουν μεγαλύτερες αποδόσεις. Έτσι παρατηρείται ροή των κεφαλαίων από τις αναπτυγμένες χώρες προς τις αναπτυσσόμενες έως ότου να εξισωθεί η απόδοση του κεφαλαίου.

Το υπόδειγμα αυτό είχε βάση κατά κύριο λόγο, πριν τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όπου παρατηρήθηκε ροή κεφαλαίων από αναπτυγμένες προς αναπτυσσόμενες χώρες, ενώ στην σύγχρονη πραγματικότητα οι άμεσες ξένες επενδύσεις πραγματοποιούνται και μεταξύ αναπτυγμένων χωρών. Επιπρόσθετα το συγκεκριμένο υπόδειγμα αδυνατεί να εφαρμοστεί στην σύγχρονη εποχή αφού μια από τις βασικές υποθέσεις του αναφέρεται στην ελεύθερη αγορά αγαθών διασυνοριακά, αλλά όχι παραγωγικών συντελεστών, ενώ παράλληλα οι άμεσα ξένες επενδύσεις δεν αναφέρονται μόνο στην μεταφορά κεφαλαίων αλλά και στις εισροές άλλων παραγόντων.

2.2.2 Η ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Η συγκεκριμένη θεωρία προσπαθεί να εξηγήσει το φαινόμενο των άμεσων ξένων επενδύσεων σε σχέση με την θεωρία του διεθνούς εμπορίου. Το διεθνές εμπόριο οφείλεται στην ύπαρξη διαφορών στην παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής, με τις χώρες να εξειδικεύονται στην παραγωγή προϊόντων ανάλογα τους τομείς που έχουν σε αφθονία και που έχουν υψηλή παραγωγικότητα. Τα υπόλοιπα προϊόντα τα ανταλλάσσουν και δεδομένης της μη κινητικότητας των παραγωγικών συντελεστών και στα πλαίσια της ύπαρξης πλήρους ανταγωνιστικότητας, οι επιχειρήσεις διεισδύουν σε νέες αγορές είτε με την μορφή εξαγωγών είτε με την μορφή άμεσων ξένων επενδύσεων. Με βάση αυτήν την θεωρία οι άμεσες ξένες επενδύσεις παρατηρούνται σε χώρες με διαφορετική αφθονία παραγωγικών συντελεστών, γεγονός που δεν υφίσταται στην σύγχρονη εποχή αφού μεγάλες ροές

άμεσων ξένων επενδύσεων υπάρχουν και μεταξύ χωρών με παρόμοια αποθέματα κεφαλαίου και εργασίας.

2.2.3 ΤΟ ΕΚΛΕΚΤΙΚΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

Το υπόδειγμα αυτό αναπτύχθηκε από τον Dunning και αποτελεί μια από τις πλέον αποδεκτές θεωρίες διεθνοποίησης της στρατηγικής των επιχειρήσεων και αποτελεί ουσιαστικά συνένωση προϋπαρχουσών θεωριών (Παπαδάκης, 2007). Το εκλεκτικό υπόδειγμα επιχειρεί να εξηγήσει τη διαδικασία διείσδυσης της επιχείρησης στις διεθνείς αγορές έως την πλήρη παραγωγή σε χώρα του εξωτερικού. Η διεθνοποίηση οφείλεται σε τρεις κατηγορίες προϋποθέσεων, οι οποίες είναι:

- Το πλεονέκτημα της ιδιοκτησίας το οποίο αναφέρεται στο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που έχει μια επιχείρηση και που πηγάζει από την κατοχή κάποιου παραγωγικού συντελεστή που της επιτρέπει τον επιτυχή ανταγωνισμό στις διεθνείς αγορές.
- Το πλεονέκτημα της εσωτερικότητας όπου μια πολυεθνική επιχείρηση μεταφέρει την τεχνολογία της σε μονάδες της σε άλλες χώρες και δεν την εκμεταλλεύεται πουλώντας την σε άλλη επιχείρηση του εξωτερικού.
- Το πλεονέκτημα του τύπου εγκατάστασης που αναφέρεται σε χαρακτηριστικά, όπως φθινό εργατικό κόστος, η εγγύτητα σε άλλες αγορές, κλπ.

Με βάση αυτό το υπόδειγμα θεωρείται ότι η επιχείρηση είναι πλήρως ενημερωμένη για τις συνθήκες που επικρατούν στις διεθνείς αγορές και δραστηριοποιείται κυρίως σε χώρες όπου υπάρχει καλύτερος συνδυασμός των τριών αυτών κατηγοριών – πλεονεκτημάτων.

2.2.4 Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η αναπτυξιακή προσέγγιση συνδέει την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας με το είδος και τον βαθμό των εισερχόμενων άμεσων ξένων επενδύσεων που πραγματοποιούνται σε αυτή. Έπειτα από την εξέλιξη του υποδείγματος η

αναπτυξιακή πορεία μιας οικονομίας διέρχεται από πέντε στάδια τα οποία είναι (Κοτταρίδη, 2014):

- Το προβιομηχανικό στάδιο στο οποίο παρατηρείται χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης και μεγάλος βαθμός προστατευτισμού και το βασικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας έγκειται στην υψηλή διαθεσιμότητα φυσικών πόρων.
- Στο δεύτερο στάδιο υπάρχει μεγέθυνση της εγχώριας αγοράς και του ανθρώπινου δυναμικού αλλά οι άμεσες ξένες επενδύσεις είναι ακόμα σε χαμηλά επίπεδα και κυρίως σε τομείς εντάσεως εργασίας. Σε αυτή την φάση καθοριστικό παράγοντα προσέλκυσης ΑΞΕ διαδραματίζει η υιοθετούμενη πολιτική των εκάστοτε κυβερνήσεων ώστε να αναπτυχθούν τα τοπικά πλεονεκτήματα.
- Στο τρίτο στάδιο αυξάνει το βιοτικό επίπεδο της χώρας και η κατανάλωση στρέφεται προς ποιοτικότερα προϊόντα, υψηλής εισοδηματικής ελαστικότητας. Σε αυτό το στάδιο αρχίζει να μειώνεται η προσέκλυση άμεσων ξένων επενδύσεων και αυξάνει η εκροή των ΑΞΕ.
- Το τέταρτο στάδιο αναφέρεται στο σημείο όπου ο ρυθμός αύξησης των εισροών και εκροών των άμεσων ξένων επενδύσεων εξισώνονται και οι εισροές ΑΞΕ διενεργούνται όλο και περισσότερο μεταξύ χωρών με ίδια επίπεδα ανάπτυξης.
- Το πέμπτο στάδιο αναφέρεται κυρίως σε ιδιαίτερα αναπτυγμένες οικονομίες, όπου η αύξηση των εισροών και εκροών ΑΞΕ, κυμαίνεται σε παρόμοια επίπεδα και οι εγχώριες επιχειρήσεις έχουν πολλά και αυξανόμενα πλεονεκτήματα τοποθεσίας. Συνήθως προσελκύουν άμεσες ξένες επενδύσεις που αναζητούν αγορές και επενδύσεις γνώσης, ενώ οι εκροές στοχεύουν σε λιγότερο αναπτυγμένες χώρες αναζητώντας παραγωγικούς συντελεστές. Ταυτόχρονα μπορεί να παρατηρείται ανταλλαγή επενδύσεων προς αναζήτηση στρατηγικών αγορών.

2.2.5 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ

Η συγκεκριμένη θεωρία, που αναπτύχθηκε από τον Porter Michael την δεκαετία του 1990, καταλήγει στις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος σε ένα κλάδο παραγωγής μιας χώρας, οι οποίες είναι (Κοτταρίδη, 2014):

- Ύπαρξη ανταγωνιστικών παραγωγικών συντελεστών
- Ύπαρξη αυξημένης ζήτησης για το προϊόν ώστε να αναπτυχθεί ο κλάδος
- Ύπαρξη συνδεδεμένων επιχειρήσεων που λειτουργούν υποστηρικτικά μεταξύ τους, στα πλαίσια της κύριας βιομηχανίας
- Ύπαρξη κράτους το οποίο ενισχύει τον ελεύθερο ανταγωνισμό και διαμορφώνει στρατηγικές ανάπτυξης και διοίκησης για την βιομηχανία.

Με την θεωρία του στρατηγικού μάνατζμεντ μια επιχείρηση πρέπει να αποφασίσει σε πόσες και ποιές δραστηριότητες της αλυσίδας αξιών θα δραστηριοποιηθεί και σε ποιά τοποθεσία. Οι επιχειρήσεις που δρουν πολυεθνικά έχουν στην διάθεσή τους περισσότερες τεχνικές και μηχανισμούς από μια τοπική επιχείρηση. Η συγκεκριμένη θεωρία διερευνά κυρίως το περιβάλλον μέσα στο οποίο μια πολυεθνική επιχείρηση αναπτύσσεται και τον ρόλο του κράτους για την δημιουργία αυτού του περιβάλλοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΑΞΕ

3.1 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΑΞΕ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

3.1.1 ΓΕΝΙΚΑ

Πολλοί είναι οι παράγοντες που θέτουν τις προϋποθέσεις για την προσέκλυση άμεσων ξένων επενδύσεων σε μια χώρα. Αυτοί οι παράγοντες μπορούν να ομαδοποιηθούν σε πολιτικούς και θεσμικούς παράγοντες καθώς και σε οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες (Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, 2005). Στους θεσμικούς και πολιτικούς παράγοντες συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων η πολιτική και μακροοικονομική σταθερότητα, η διαφάνεια του θεσμικού πλαισίου, η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, η ελευθερία στη διακίνηση κεφαλαίων, κλπ. Ενώ από την άλλη μεριά οι σημαντικότεροι οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες είναι το μέγεθος της αγοράς, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας, οι υποδομές, το εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό, κλπ.

Ο τύπος της επένδυσης που επιθυμεί να πραγματοποιήσει μια πολυεθνική επιχείρηση συνήθως καθορίζει τον βαθμό και την ιεράρχηση των παραπάνω παραγόντων. Σχετικές μελέτες έχουν καταδείξει ότι οι χώρες υποδοχής άμεσων ξένων επενδύσεων θα πρέπει να διαθέτουν θετική συσχέτιση μεταξύ των οικονομικών και θεσμικών παραγόντων και αρνητική συσχέτιση με την πολιτική και μακροοικονομική αστάθεια. Επιπρόσθετα διάφορα κυβερνητικά κίνητρα μπορούν να λειτουργήσουν θετικά στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων, ειδικά όταν συνδυάζονται με τους προαναφερθέντες παράγοντες. Τέτοια κίνητρα μπορούν να είναι η χαμηλή φορολόγηση και χρηματοοικονομικά κίνητρα, όπως επιχορηγήσεις ή χαμηλότοκα δάνεια.

3.1.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΑΞΕ

Ο προσδιορισμός των παραγόντων που αποτελούν την βάση για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων σε μια χώρα έχει απασχολήσει πολλούς ερευνητές τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Οι παράγοντες προσέλκυσης καθορίζονται από

το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής, ενώ είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με τα κίνητρα των εταιρειών που πραγματοποιούν τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Συνοπτικά οι παράγοντες που καθορίζουν την προσέλκυση ΑΞΕ και που έχουν αποτελέσει πεδίο επιστημονικής έρευνας είναι (Φίλιππας, 2014):

- Η γεωγραφική θέση της χώρας υποδοχής. Τα γεωγραφικά πλεονεκτήματα που προσφέρει μια χώρα είναι ένας από τους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την προσέλκυση ΑΞΕ. Πλεονεκτήματα όπως η δυνατότητα σύνδεσης με περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, πχ φυσικό πλούτο κλπ.
- Το μέγεθος της εγχώριας αγοράς. Το μέγεθος της αγοράς προορισμού αλλά και η προοπτικές ανάπτυξης της είναι ιδιαίτερα βασικός παράγοντας έλξης επενδυτών που αναζητούν μερίδιο στην συγκεκριμένη αγορά. Η μέτρηση του μεγέθους της αγοράς μπορεί να υπολογίζεται με το κατά κεφαλήν εισόδημα, το μέγεθος του πληθυσμού κλπ.
- Η τρέχουσα τάση για εισροές ΑΞΕ. Η κατάσταση που επικρατεί σε μια χώρα ως προς την υπάρχουσα προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων είναι ένας παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει την εισροή ή μη, νέων επενδύσεων. Μια οικονομία η οποία κατά το παρελθόν έχει προσελκύσει υψηλό αριθμό άμεσων ξένων επενδύσεων είναι πιθανό να αποτελέσει πόλο έλξης και νέων αφού αφενός ο παράγοντας αυτός δρα ενθαρρυντικά στους υποψήφιους επενδυτές και αφετέρου αποτελεί μια ένδειξη υγιούς οικονομίας.
- Ο ρυθμός της παγκόσμιας ανάπτυξης. Η ύπαρξη πραγματικής ανάπτυξης στην παγκόσμια αγορά δημιουργεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων.
- Ο πληθωρισμός. Η ύπαρξη είτε πολύ υψηλού πληθωρισμού είτε αρνητικού πληθωρισμού σε μια οικονομία δρα αποσταθεροποιητικά και αποθαρρύνει στους υποψήφιους επενδυτές.
- Το εμπόριο και ο βαθμός απελευθέρωσης των αγορών. Σε χώρες οι οποίες θέτουν περιορισμούς στην ελεύθερη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών και επιβάλλουν υψηλούς δασμούς η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων είναι περιορισμένη.
- Η φορολογία των επιχειρήσεων. Η εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων σε χώρες με υψηλή φορολόγηση των επιχειρήσεων είναι μειωμένη.

- Το υψηλό εργασιακό κόστος. Σε χώρες με υψηλό εργασιακό κόστος οι επιχειρήσεις είναι αντιμέτωπες με υψηλά μεταβλητά κόστη, γεγονός που λειτουργεί αποθαρρυντικά για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων.
- Οι διεθνείς συνθήκες ρευστότητας. Η διεθνής ύπαρξη υψηλής ρευστότητας συμβάλλει στην αύξηση των άμεσων ξένων επενδύσεων και ευνοεί κυρίως μικρές οικονομίες οι οποίες παρουσιάζουν θετικές προοπτικές ανάπτυξης.
- Η ύπαρξη ενός αναπτυγμένου χρηματοοικονομικού συστήματος που παρέχει εύκολα πρόσβαση σε κεφάλαια.
- Η αβεβαιότητα και ο κίνδυνος αποτελούν δύο παράγοντες των οποίων η ύπαρξη δρα ανασταλτικά στις άμεσες ξένες επενδύσεις. Ειδικότερα χώρες με πολιτικό κίνδυνο και πολιτική αστάθεια προσελκύουν λιγότερες επενδύσεις.
- Η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας επιδρά στις άμεσες ξένες επενδύσεις, αφού έχει αποδειχθεί ότι χώρες οι οποίες έχουν υψηλή αξιολόγηση από διεθνείς οίκους αξιολόγησης προσελκύουν περισσότερες επενδύσεις.
- Οι συχνές απεργίες και οι κοινωνικές αναταραχές είναι αποτρεπτικός παράγοντας για τις ΑΞΕ.
- Θεσμικοί παράγοντες όπως η λειτουργία της πολιτικής εξουσίας και της δικαιοσύνης είναι παράγοντες που όταν λειτουργούν αποτελεσματικά, ενθαρρύνουν τις άμεσες ξένες επενδύσεις.
- Η γραφειοκρατία σε μια χώρα δρα αποτρεπτικά στην υλοποίηση επενδύσεων αφού αφενός προκαλεί χρονοβόρες διαδικασίες για την ίδρυση και την λειτουργία μιας επιχείρησης, ενώ αφετέρου οι πολύπλοκες διαδικασίες ευνοούν την διαφθορά.
- Το ανθρώπινο δυναμικό και η ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτισή του, καθώς και οι τεχνολογικές γνώσεις των οποίων η ύπαρξη ευνοεί τις άμεσες ξένες επενδύσεις.
- Το υψηλό επίπεδο έρευνας και ανάπτυξης σε μια χώρα δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για άμεσες ξένες επενδύσεις αφού αυξάνει τη τεχνογνωσία.

3.2 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το νομοθετικό πλαίσιο κάθε χώρας επηρεάζει τον βαθμό προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων. Με βάση διεθνείς μελέτες και έρευνες του οργανισμού Doing Business αντικειμενικές μετρήσεις και δεδομένα για το επιχειρηματικό νομοθετικό πλαίσιο κάθε χώρας είναι εφικτό να παρουσιαστούν, με τις έρευνες να εστιάζουν κατά κύριο λόγο σε μικρές και μικρομεσαίες εταιρείες. Η έρευνα του οργανισμού στηρίζεται στην συλλογή ποσοτικών δεδομένων για την διαχρονική σύγκριση του επιχειρηματικού νομοθετικού περιβάλλοντος κάθε οικονομίας (Doing Business Organization, 2015). Η έρευνα δεν στηρίζεται σε δεδομένα ή απόψεις που συλλέγονται από επιχειρήσεις και νοικοκυριά, αλλά σε εκτιμήσεις εμπειρογνομόνων ανά χώρα, όπως δικηγόροι, οικονομολόγοι, κλπ (The World Bank Group, 2014). Με τα δεδομένα που συλλέγονται από τον οργανισμό διαμορφώνονται δείκτες ανά χώρα. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατάταξη των χωρών της ευρωζώνης σε διάφορα θέματα που αφορούν την ίδρυση και την λειτουργία μιας επιχείρησης, με βάση τα στοιχεία του Ιουνίου του 2014, μεταξύ 189 οικονομιών χωρών από όλο τον κόσμο.

Πίνακας 2: Κατάταξη των χωρών της ευρωζώνης στην ευκολία του επιχειρείν 2014

Economy	Ease of Doing Business Rank	Starting a Business	Dealing with Construction Permits	Getting Electricity	Registering Property	Getting Credit	Protecting Minority Investors	Paying Taxes	Trading Across Borders	Enforcing Contracts	Resolving Insolvency
Δανία	4	25	5	14	8	23	17	12	7	34	9
Φινλανδία	9	27	33	33	38	36	76	21	14	17	1
Ιρλανδία	13	19	128	67	50	23	6	6	5	18	21
Γερμανία	14	114	8	3	89	23	51	68	18	13	3
Εσθονία	17	26	20	56	13	23	56	28	6	32	37
Αυστρία	21	101	78	24	35	52	32	72	19	5	16
Λετονία	23	36	47	89	32	23	49	24	28	16	40
Λιθουανία	24	11	15	105	9	23	78	44	21	14	67
Πορτογαλία	25	10	58	47	25	89	51	64	29	27	10
Ολλανδία	27	21	100	90	58	71	94	23	13	19	12
Γαλλία	31	28	86	60	126	71	17	95	10	10	22
Ισπανία	33	74	105	74	66	52	30	76	30	69	23
Βέλγιο	42	14	82	99	171	89	40	81	26	10	11
Σλοβενία	51	15	90	31	90	116	14	42	53	122	42
Ιταλία	56	46	116	102	41	89	21	141	37	147	29
Λουξεμβούργο	59	82	50	42	137	165	117	20	35	2	62
Ελλάδα	61	52	88	80	116	71	62	59	48	155	52
Κύπρος	64	64	148	160	112	61	14	50	34	113	51
Μάλτα	94	136	109	114	83	171	51	26	43	107	86

Πηγή: World Bank Group, (2014), Economy Rankings, Doing Business Organization, ανακτήθηκε από <http://www.doingbusiness.org/rankings>

Στην συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά για τις χώρες της ευρωζώνης, οι μεταρρυθμίσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από το 2008 έως σήμερα και αφορούν το καθεστώς λειτουργίας και ίδρυσης των επιχειρήσεων, σε τομείς όπως η φορολογία, η διαδικασία έναρξης δραστηριοτήτων, οι εισαγωγές, οι μεταβιβάσεις ακινήτων, κλπ (World Bank Business, 2015).

3.2.1 ΑΥΣΤΡΙΑ

2008: για την διευκόλυνση του διασυνοριακού εμπορίου η Αυστρία το 2008 εισήγαγε ένα ηλεκτρονικό τελωνειακό σύστημα εκκαθάρισης και ένα σύστημα ελέγχου με βάση τον κίνδυνο.

2009: την συγκεκριμένη χρονιά η Αυστρία έκανε την σύναψη συμβάσεων ευκολότερη, καθιερώνοντας την υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των συμβάσεων ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών.

2011: καθιερώνεται η ηλεκτρονική υποβολή όλων των αιτήσεων για την εγγραφή μεταβίβασης ακινήτων καθιστώντας ευκολότερη την μεταβίβασή τους.

2012: με νομοθετική μεταρρύθμιση απλοποιείται η διαδικασία για την επίλυση διαφορών από οφειλές, απλοποιώντας τις διαδικασίες αναδιάρθρωσης χρεών και παρέχοντας ευνοϊκές διατάξεις λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα των οφειλετών.

2015: το συγκεκριμένο έτος η Αυστρία διευκόλυνε την διαδικασία έναρξης επιχειρήσεων, μειώνοντας την ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση για την ίδρυση μιας επιχείρησης (μειώνοντας κατά συνέπεια και τις απαιτήσεις για το ελάχιστο καταβεβλημένο κεφάλαιο), ενώ παράλληλα μειώθηκαν και τα συμβολαιογραφικά έξοδα για την ίδρυση των εταιρειών.

3.2.2 ΒΕΛΓΙΟ

2008: οι διαδικασίες έναρξης των επιχειρήσεων έγιναν ευκολότερες καθιερώνοντας την ηλεκτρονική καταχώρηση και δημοσίευση της έναρξης των εργασιών. Στο σύστημα έχουν πρόσβαση όλοι οι συμβολαιογράφοι ενώ με βάση το συγκεκριμένο σύστημα κάθε εταιρεία εγγράφεται με ένα ενιαίο αριθμό και αυτόματα

από την καταχώρηση στο σύστημα πραγματοποιείται η δημοσίευση της σύστασης στην Εφημερίδα στις Κυβερνήσεως.

2009: βελτιώθηκε η διαδικασία επικύρωσης των συμβάσεων, με την εφαρμογή ενός δεσμευτικού χρονικού πλαισίου για την υποβολή των σχετικών αιτημάτων ενώ περιορίστηκε το χρονικό διάστημα για την έκδοση γνωμοδοτήσεων.

2010: περιορίστηκε το χρονικό περιθώριο για την διαδικασία μεταβίβασης των ακινήτων, η οποία απλοποιήθηκε, ενώ η διαδικασία για την υποβολή των φόρων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις έγινε ευκολότερη καθιερώνοντας την υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή.

2011: το Βέλγιο εισήγαγε ένα νέο νόμο για την διευκόλυνση και την προώθηση της επιβίωσης των βιώσιμων επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες.

2012: όσον αφορά το πεδίο των ρυθμίσεων στην αγορά εργασίας στο Βέλγιο το 2012 αυξήθηκε η αποζημίωση των εργαζομένων σε περιπτώσεις απολύσεων. Για τις μεταβιβάσεις ακινήτων περιορίστηκε το χρονικό πλαίσιο που οι επιχειρήσεις οφείλουν να μετεγγράφουν την ακίνητη περιουσία, ενώ εφαρμόστηκε η ηλεκτρονική εγγραφή των μεταβιβάσεων. Τέλος οι διαδικασίες για το διεθνές εμπόριο έγιναν ταχύτερες εφαρμόζοντας ένα σύστημα για την καλύτερη ταξινόμηση των εισαγωγών με βάση τον κίνδυνο.

2015: αυξήθηκε η περίοδος υποχρεωτικής ειδοποίησης των εργαζομένων σε περιπτώσεις απολύσεων, ενώ το νομοθετικό πλαίσιο για την οικονομική εξυγίανση επιχειρήσεων, έγινε δυσκολότερο θεσπίζοντας πρόσθετες απατήσεις για την ένταξη στην συγκεκριμένη διαδικασία αλλά και την υποβολή εκθέσεων από εξωτερικούς φορείς.

3.2.3 ΚΥΠΡΟΣ

2011: θεσπίστηκε η πρώτη ιδιωτική εταιρεία παροχής πληροφοριών για τις πιστώσεις, τα Γραφεία Πίστης, βελτιώνοντας την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε πληροφορίες για την λήψη δανείων.

2012: για την μεγαλύτερη προστασία των επενδυτών επιβλήθηκαν μεγαλύτερες απαιτήσεις σχετικά με τις εταιρικές γνωστοποιήσεις των διοικητικών συμβουλίων των εταιρειών στις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις.

2013: έπειτα από την μηχανογράφηση του κτηματολογίου στην Κύπρο η διαδικασία μεταβίβασης ακινήτων έγινε ευκολότερη και ταχύτερη. Αυξήθηκε η φορολογική δαπάνη για τις επιχειρήσεις για εισοδήματα από τόκους αφού αυξήθηκε ο ειδικός συντελεστής για την εισφορά υπέρ εσόδων για την άμυνα, ενώ καθιερώθηκε για τις εγγεγραμμένες εταιρείες στην Κύπρο ένα σταθερό ετήσιο τέλος. Παράλληλα απλοποιήθηκε η φορολογική συμμόρφωση των εταιρειών, με την εισαγωγή ηλεκτρονικής υποβολής των δηλώσεων του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων.

2015: διευκολύνθηκε η διαδικασία δανειοδότησης έπειτα από την εφαρμογή οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας για την κατάργηση του ελαχίστου ορίου για δάνεια που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στις βάσεις δεδομένων των Γραφείων Πίστης. Μειώθηκε ο αριθμός των δόσεων φόρου εισοδήματος των εταιρειών με την υποβολή προσωρινών δηλώσεων, κάνοντας ευκολότερη την πληρωμή των φόρων για τις επιχειρήσεις.

3.2.4 ΕΣΘΟΝΙΑ

2008: στην Εσθονία το 2008 καθιερώθηκαν τυποποιημένα καταστατικά ίδρυσης επιχειρήσεων και σταθερά τέλη για την εγγραφή των επιχειρήσεων, καθιστώντας ευκολότερη και λιγότερο δαπανηρή την ίδρυση των επιχειρήσεων.

2010: η μηχανογράφηση του κτηματολογίου έκανε τις μεταβιβάσεις ακινήτων ευκολότερες παρέχοντας την δυνατότητα στους συμβολαιογράφους για απευθείας ηλεκτρονική ολοκλήρωση της διαδικασίας. Οι εταιρείες με οικονομική δυσπραγία είναι σε θέση να αναδιαρθρώσουν το χρέος τους και να εφαρμόσουν και άλλα μέσα για την αποκατάσταση της οικονομικής τους κατάστασης και την βελτίωση της κερδοφορίας τους.

2011: διάφορες μεταρρυθμίσεις έγιναν την συγκεκριμένη χρονιά στην Εσθονία. Αρχικά στον κλάδο των κατασκευών επιμηκύνθηκε ο χρόνος απόκτησης οικοδομικών αδειών αφού η διαδικασία και τα κριτήρια λήψης άδειας από τους

αρμόδιους δήμους έγιναν πιο σύνθετα. Όσον αφορά τα εργασιακά εξαλείφθηκαν οι ισχύοντες κανόνες για προτεραιότητα στις απολύσεις ενώ καταργήθηκε η υποχρέωση για την κοινοποίηση και την αποδοχή σε περιπτώσεις απολύσεων. Επιπρόσθετα άρθηκαν οι περιορισμοί για τη νυκτερινή εργασία και μειώθηκε ο χρόνος για την έγγραφη ειδοποίηση των εργαζόμενων στις απολύσεις. Σχετικά με τις δανειοδοτήσεις των επιχειρήσεων τροποποιήθηκε ο Κώδικας Επιβολής Διαδικασίας, επιτρέποντας τις εξωδικαστικές εξασφαλίσεις των ασφαλισμένων πιστωτών, βελτιώνοντας την πρόσβαση σε πιστώσεις. Αυξήθηκε το ποσοστό της εισφοράς ασφάλισης για την ανεργία επιβαρύνοντας φορολογικά τις επιχειρήσεις. Τέλος τροποποιήθηκε η πρόσφατη νομοθεσία του πτωχευτικού δικαίου, αυξάνοντας τις πιθανότητες των βιώσιμων επιχειρήσεων να αποφύγουν την χρεοκοπία, από την βελτίωση των διαδικασιών και την μεταβολή των προϋποθέσεων.

2014: μειώθηκαν τα δικαστικά έξοδα κατάρτισης συμβολαίων.

3.2.5 ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

2008: μειώθηκε το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων και απλουστεύθηκαν τα απαιτούμενα έγγραφα ίδρυσης.

2009: βελτιώθηκε το σύστημα παροχής πληροφοριών για την λήψη δανείων καθιστώντας ενιαία νομοθεσία για ιδιώτες και επιχειρήσεις σχετικά με την διαφύλαξη, δημοσιοποίηση και χρήση των πιστωτικών δεδομένων. Διευκολύνεται και επιταχύνεται η διαδικασία για την εισαγωγή των επιχειρήσεων σε καθεστώς εξυγίανσης μέσω της τροποποίησης της ισχύουσας νομοθεσίας.

2010: επεκτάθηκε η ηλεκτρονική υποβολή των δηλώσεων φορολογίας για τις επιχειρήσεις και η πληρωμή των φόρων έγινε ευκολότερη και λιγότερο δαπανηρή και επίσης μειώθηκαν οι εργοδοτικές εισφορές για την κοινωνική ασφάλιση.

2012: απλοποιήθηκε η δήλωση και η πληρωμή του ΦΠΑ και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

2015: καταργήθηκε η υποχρέωση κοινοποίησης των απολύσεων.

3.2.6 ΓΑΛΛΙΑ

2008: μειώθηκε ο χρόνος μετεγγραφής ακινήτων με την εφαρμογή ενός νέου ηλεκτρονικού συστήματος για τις μεταβιβάσεις ακινήτων στο οποίο έχουν άμεση πρόσβαση οι συμβολαιογράφοι. Ενισχύεται το σύστημα ασφαλών τραπεζικών συναλλαγών, δρομολογώντας ένα κεντρικό μητρώο ενιαίο για όλη την χώρα.

2009: μειώθηκαν τα ποσοστά των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και παρακράτησης φόρου ενώ καθιερώθηκε η ηλεκτρονική υποβολή των στοιχείων για τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Επιταχύνθηκε και απλοποιήθηκε η διαδικασία εκτελωνισμού των εισαγόμενων προϊόντων, εφαρμόζοντας ένα ηλεκτρονικό σύστημα δήλωσης των εκτελωνιζόμενων προϊόντων και καταργώντας την υποχρέωση προσκόμισης ορισμένων εγγράφων.

2010: εφαρμόστηκε ένα ηλεκτρονικό σύστημα απευθείας καταχώρησης των μεταβολών στην κυριότητα ακινήτων από τους συμβολαιογράφους, επιταχύνοντας τις διαδικασίες μεταβίβασης ακινήτων.

2012: ψηφίστηκε νόμος που επιτρέπει την αναδιάρθρωση των χρεών των δανειοληπτών απευθείας με τα πιστωτικά ιδρύματα, χωρίς να επηρεάζονται οι λοιποί εμπορικοί πιστωτές.

2014: επιταχύνθηκε η διαδικασία μετεγγραφών στο κτηματολόγιο.

2015: τροποποιήθηκε σημαντικά η εργατική νομοθεσία ενώ η ίδρυση των επιχειρήσεων έγινε ευκολότερη και ταχύτερη με την καταχώρηση των εταιρειών στις υπηρεσίες μιας στάσης.

3.2.7 ΓΕΡΜΑΝΙΑ

2008: καθιερώθηκε η ηλεκτρονική καταχώρηση και η απευθείας δημοσίευση των συστατικών πράξεων των επιχειρήσεων. Στο Βερολίνο αυξήθηκε ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων.

2009: σε περιπτώσεις οικονομικής εξυγίανσης επιχειρήσεων μειώθηκαν τα δικαιώματα για την διασφάλιση των πιστωτών. Μειώθηκαν οι φορολογικοί συντελεστές των νομικών προσώπων και καθιερώθηκε η μέθοδος της σταθερής απόσβεσης για τα πάγια περιουσιακά στοιχεία. Τροποποιήθηκε ο πτωχευτικός

κώδικας και ανεστάλησαν οι πλειστηριασμοί ακινήτων για την διευκόλυνση της λειτουργίας των επιχειρήσεων.

2010: μειώθηκε το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την ίδρυση των εταιρειών, καθιερώνοντας ένα συμβολικό ποσό. Εφαρμόστηκαν μέτρα για την σταθεροποίηση της χρηματοπιστωτικής αγοράς και δυνητικά βιώσιμες υπερχρεωμένες επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται να τεθούν σε καθεστώς πτώχευσης άμεσα.

2011: βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ συμβολαιογράφων και υπηρεσιών για τις καταχωρήσεις στο Εμπορικό Μητρώο, καταργώντας τις δημοσιεύσεις και βελτιώνοντας την διαδικασία έναρξης επιχείρησης.

2013: η υποβολή των περισσότερων δηλώσεων φόρων καθώς και η πληρωμή τους γίνεται ηλεκτρονικά διευκολύνοντας τις επιχειρηματικές διαδικασίες. Τροποποιήθηκε η νομοθεσία για την εξυγίανση οικονομικά προβληματικών επιχειρήσεων προς όφελός τους.

2015: αυξήθηκαν τα συμβολαιογραφικά έξοδα για την ίδρυση επιχειρήσεων καθώς επίσης αυξήθηκε ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων.

3.2.8 ΕΛΛΑΔΑ

2008: μειώθηκε ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των νομικών προσώπων.

2009: μειώθηκαν οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις για την ίδρυση εταιρειών, μειώθηκε ο φόρος κεφαλαίων και επίσης μειώθηκε ο χρόνος για την υποχρεωτικές δημοσιεύσεις των εταιρειών. Μειώθηκε το απαιτούμενο ποσοστό που κατέχουν οι επενδυτές για την προσφυγή εναντίων της διοίκησης. Εισήχθη ηλεκτρονικό σύστημα πληρωμής των φόρων κοινωνικής ασφάλισης διευκολύνοντας την πληρωμή των εισφορών. Βελτιώθηκε ο πτωχευτικός νόμος δίνοντας την δυνατότητα σε περισσότερες εταιρείες να συνεχίσουν την δραστηριότητά τους, ενθαρρύνοντας την οικονομική εξυγίανση προβληματικών εταιρειών, την διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των πιστωτών και εμποδίζοντας την τμηματική πώληση επιχειρήσεων.

2010: διευρύνθηκαν οι πληροφορίες που παρέχονται από την ιδιωτική διατραπεζική εταιρεία παροχής πληροφοριών «Τειρεσίας», βελτιώνοντας την πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές πληροφορίες.

2011: ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων αυξήθηκε από 1% σε 10%, καθιστώντας τις μεταβιβάσεις αρκετά πιο δαπανηρές.

2012: εφαρμόστηκε ηλεκτρονική πλατφόρμα διασύνδεσης διάφορων κυβερνητικών υπηρεσιών καθιστώντας την έναρξη επιχειρήσεων ευκολότερη. Την ίδια χρονιά μειώθηκαν η καταβαλλόμενη αποζημίωση σε απολυόμενους εργαζόμενους και ο φόρος εισοδήματος των νομικών προσώπων.

2013: μειώθηκε ο απαιτούμενος χρόνος για την έκδοση οικοδομικών αδειών με την θέσπιση αυστηρότερων προθεσμιών για την επεξεργασία των αιτήσεων και την χορήγηση των αδειών. Αυξήθηκαν οι απαιτήσεις για τις γνωστοποιήσεις στις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις των εταιρειών όσον αφορά τις συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων εταιρειών, ενδυναμώνοντας την προστασία των επενδυτών.

2014: εισήχθη νέα εταιρική μορφή και καταργήθηκε η ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση για τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης. Για την προστασία των επενδυτών θεσπίστηκε η υποχρέωση έγκρισης των συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων εταιρειών. Αυξήθηκε ο φορολογικός συντελεστής στον φόρο εισοδήματος των εταιρειών αλλά μειώθηκαν οι εργοδοτικές εισφορές για την κοινωνική ασφάλιση. Διευκολύνθηκε το διασυνοριακό εμπόριο από την εφαρμογή συστήματος ηλεκτρονικών υποβολών των τελωνειακών διασαφήσεων για τις εξαγωγές.

2015: μειώθηκε το κόστος καταχώρησης των νεοϊδρυόμενων εταιρειών διευκολύνοντας την έναρξη επιχειρήσεων. Διευκολύνθηκαν οι μεταβιβάσεις ακινήτων με την μείωση του φόρου στις μεταβιβάσεις και την κατάργηση του πιστοποιητικού φορολογικής ενημερότητας. Καθιερώθηκε ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής συμβάσεων.

3.2.9 ΙΡΛΑΝΔΙΑ

2010: μειώθηκε το μέγιστο απαιτητό τέλος χαρτοσήμου για την δήλωση συναλλαγών επί ακίνητων περιουσιακών στοιχείων.

2013: εφαρμόστηκε η ηλεκτρονική καταχώρηση των ιδρυόμενων επιχειρήσεων. Καθιερώθηκε ενιαίος συντελεστής τέλους χαρτοσήμου για τις μεταβιβάσεις ακινήτων (εκτός των κατοικιών) και επεκτάθηκε η υποχρεωτική καταχώρηση όλων των ακινήτων στην Ιρλανδία.

2015: βελτιώθηκε το ηλεκτρονικό σύστημα στο κτηματολόγιο και εφαρμόστηκε η ηλεκτρονική καταχώρηση των τίτλων μεταβίβασης διευκολύνοντας τις διαδικασίες. Ιδρύθηκε και λειτούργησε πιστωτικό μητρώο για την παροχή καλύτερων πιστωτικών πληροφοριών.

3.2.10 ΙΤΑΛΙΑ

2008: δόθηκαν ευρύτερα περιθώρια εκτίμησης κατά την ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων σε περιπτώσεις εκκαθάρισης επιχειρήσεων και δόθηκε η δυνατότητα στους πιστωτές για πρόταση ρυθμίσεων και ανάληψης επισφαλών στοιχείων του ενεργητικού για την συντόμευση της διαδικασίας εκκαθάρισης.

2009: διευκολύνθηκε η διαδικασία έναρξης επιχειρήσεων με την διενέργεια όλων των απαραίτητων διαδικασιών μέσω μιας ενιαίας πράξης. Αυξήθηκε το απαραίτητο χρονικό διάστημα γνωστοποίησης των απολύσεων, ενώ μειώθηκε ο συντελεστής φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων και ο συντελεστής δημοτικού φόρου στις παραγωγικές δραστηριότητες.

2010: επετράπη η χρήση συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου στην μόνιμη εργασία.

2011: εφαρμόστηκε σε απευθείας σύνδεση η ηλεκτρονική εγγραφή των επιχειρήσεων.

2012: εισήχθη η αναδιάρθρωση χρεών και η αναδιοργάνωση των διαδικασιών για την αποφυγή πτωχεύσεων και επεκτάθηκαν τα δικαιώματα για την διασφάλιση των πιστωτών κατά την πτωχευτική διαδικασία.

2013: ψηφιοποιήθηκαν οι κτηματολογικοί χάρτες και επετράπη η απευθείας σύνδεση με αυτούς στους συμβολαιογράφους. Μειώθηκαν τα τέλη σύνδεσης με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας.

2014: καταργήθηκε η υποχρεωτική υποβολή πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης των ακινήτων κατά την διαδικασία μεταβιβάσεων. Μειώθηκαν οι αμοιβές δικηγόρων για την κατάρτιση συμβολαίων και εξορθολογίστηκαν κάποιες δικαστικές διαδικασίες. Τροποποιήθηκε ο πτωχευτικός κώδικας καθιερώνοντας ένα χρονικό διάστημα πριν την επιβολή των απαραίτητων ενεργειών, παρέχοντας χρόνο στους οφειλότες για την προετοιμασία σχεδίου αναδιάρθρωσης για την συνέχιση της λειτουργίας των επιχειρήσεων, το οποίο όμως υπόκειται σε αυστηρές αξιολογήσεις από ελεγκτές.

2015: μειώθηκαν οι προϋποθέσεις για τις συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου και μειώθηκε η ανώτατη διάρκειά τους σε τρία χρόνια. Μειώθηκαν οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις και απλοποιήθηκαν οι διαδικασίες ίδρυσης νέων επιχειρήσεων.

3.2.11 ΛΕΤΟΝΙΑ

2008: αυξήθηκε η μέγιστη συνολική διάρκεια συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου και καθιερώθηκε η υποχρέωση γνωστοποίησης των απολύσεων.

2009: εισήχθη ηλεκτρονική βάση δεδομένων του κτηματολογίου επιτρέποντας στους υπαλλήλους της υπηρεσίας την απευθείας επαλήθευση της κτηματολογικής αξίας της ακίνητης περιουσίας. Ψηφίστηκε νέος πτωχευτικός νόμος που επιτρέπει την συνέχιση των εργασιών επιχειρήσεων σε οικονομική δυσπραγία, υπό την προϋπόθεση επιδίωξης αναδιοργάνωσης και αυξήθηκαν τα απαιτούμενα προσόντα για την ανάληψη καθηκόντων των εκκαθαριστών.

2010: το δημόσιο πιστωτικό μητρώο της χώρας άρχισε την ανταλλαγή δεδομένων για δάνεια και βελτίωση την πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές πληροφορίες.

2011: καθιερώθηκε η ηλεκτρονική υποβολή των τελωνειακών διασαφήσεων μειώνοντας τον χρόνο εισαγωγών και εξαγωγών. Εισήχθη μηχανισμός εξωδικαστικής επίλυσης πτωχεύσεων για την αποσυμφόρηση των δικαστηρίων θέτοντας αυστηρότερες προθεσμίες για ορισμένες διαδικασίες.

2012: μειώθηκε το ελάχιστο κεφάλαιο για την ίδρυση εταιρειών και επεβλήθη ενιαίος φόρος προστιθέμενης αξίας και εγγραφής των εταιρειών. Θεσπίστηκε η

απευθείας σύνδεση σε βάσεις δεδομένων των δημοτικών αρχών για την παρακολούθηση των φορολογικών οφειλών για ακίνητα εξαλείφοντας την ανάγκη για έντυπες ενημερώσεις, διευκολύνοντας τις μεταβιβάσεις ακινήτων. Εγκρίθηκε νέος πτωχευτικός νόμος επιταχύνοντας την διαδικασία πτώχευσης και εισάγοντας την επιλογή αναδιοργάνωσης των επιχειρήσεων για την αποφυγή ένταξης στον πτωχευτικό κώδικα. Επιταχύνθηκε η διαδικασία ηλεκτροδότησης και απλουστεύθηκε η διαδικασία για την έγκριση εξωτερικών σχεδίων σύνδεσης.

2013: καταργήθηκε η υποχρέωση κοινοποίησης των απολύσεων

2014: απλουστεύθηκε η διαδικασία ίδρυσης επιχειρήσεων με ταυτόχρονη υποβολή στο εμπορικό μητρώο της αίτησης καταχώρησης και του φόρου. Ευκολύνθηκε η διαδικασία έκδοσης οικοδομικών αδειών καταργώντας την έγκριση και την διεξαγωγή επιθεωρήσεων από τον Οργανισμό Δημόσιας Υγείας για την έκδοσή τους. Υιοθετήθηκε νέος νόμος για την ρύθμιση των δημόσιων πιστωτικών μητρώων βελτιώνοντας τη λήψη χρηματοπιστωτικών πληροφοριών. Τέλος το 2014 μειώθηκε ο απαιτούμενος αριθμός δικαιολογητικών εγγράφων για την πραγματοποίηση των εισαγωγών διευκολύνοντας τις διασυνοριακές συναλλαγές αγαθών.

2015: αυξήθηκαν τα τέλη για εγγραφή των νέων εταιρειών, τα τραπεζικά έξοδα και οι συμβολαιογραφικές αμοιβές. Απλοποιήθηκε η δήλωση του ΦΠΑ, ενισχύθηκε το ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής φορολογικών δηλώσεων των επιχειρήσεων και μειώθηκε το ποσοστό των εργοδοτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

3.2.12 ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

2009: συγχωνεύτηκαν οι συμβολαιογραφικές πράξεις και οι διαδικασίες έκδοσης πιστοποιητικών μεταβίβασης ακινήτων, καθιστώντας ευκολότερες τις αγοραπωλησίες ακινήτων.

2010: αυξήθηκε ο φορολογικός συντελεστής για τα κέρδη των νομικών προσώπων και την ίδια χρονιά έγινε ευκολότερη η διαδικασία πτώχευσης των επιχειρήσεων με την τροποποίηση του σχετικού νόμου.

2011: μειώθηκε ο χρόνος ίδρυσης επιχειρήσεων και μειώθηκε ο φορολογικός συντελεστής των εισοδημάτων των εταιρειών. Το ιδιωτικό Γραφείο Πίστης στην Λιθουανία συλλέγει και παρέχει θετικές πληροφορίες για τους δανειολήπτες. Υιοθετείται το ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής των τελωνειακών διασαφήσεων, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες, και επιταχύνεται η διαδικασία εισαγωγών. Θέτονται σαφείς κανόνες για τις νομικές παραβάσεις προς τους εκκαθαριστές.

2012: επιτρέπονται οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου για την μόνιμη απασχόληση ενώ ενισχύεται η προστασία των επενδυτών θεσπίζοντας περισσότερες απαιτήσεις για γνωστοποιήσεις στις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις. Απλουστεύονται και επιταχύνονται οι διαδικασίες ανασυγκρότησης προβληματικών επιχειρήσεων, δίνοντας προτεραιότητα στις ενέγγυες πιστώσεις.

2013: οι ενάρξεις επιχειρήσεων περιορισμένης ευθύνης εγγράφονται ηλεκτρονικά καταργώντας την υποχρέωση κατάρτισης συμβολαιογραφικών πράξεων σύστασης. Επιταχύνεται η διαδικασία λήψης αποφάσεων για προσφυγές εισαγωγής στον πτωχευτικό νόμο καταργώντας την υποχρέωση των δικαστηρίων για ατομική ειδοποίηση των πιστωτών και των λοιπών ενδιαφερόμενων σχετικά με την διαδικασία αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων.

2014: καθιερώνεται νέα μορφή εταιρειών περιορισμένης ευθύνης χωρίς ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Ενισχύεται το σύστημα ασφαλών συναλλαγών, διευρύνοντας το φάσμα των ενέγγυων περιουσιακών στοιχείων και επιτρέποντας την εξωδικαστική παροχή ασφαλειών.

2015: μειώνεται ο χρόνος απόκτησης οικοδομικών αδειών και η υποβολή της σύναψη συμβολαίων γίνεται σε ηλεκτρονικό σύστημα διευκολύνοντας τις δικαστικές διαδικασίες.

3.2.13 ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

2010: διευκολύνεται η έναρξη επιχειρήσεων με τη διαδικτυακή κράτηση του εταιρικού ονόματος και την εξάλειψη της κεφαλαιακής υποχρέωσης. Σε περιπτώσεις απόλυσης πλεονάζοντος προσωπικού αυξάνεται η αποζημίωση.

2011: διευκολύνεται η διαδικασία έναρξης εργασιών με την επιτάχυνση της έκδοσης αδειών των επιχειρήσεων.

3.2.14 ΜΑΛΤΑ

2014: μειώνονται τα τέλη για την έκδοση οικοδομικών αδειών.

2015: δημιουργείται ηλεκτρονική διασύνδεση μεταξύ του τμήματος Εσωτερικών Εσόδων και της υπηρεσίας Εφόρου Εταιρειών για την διευκόλυνση έκδοσης αριθμού φορολογικού μητρώου.

3.2.15 ΟΛΛΑΝΔΙΑ

2008: μειώνεται ο εταιρικός φορολογικός συντελεστής, οι εισφορές για την κοινωνική ασφάλιση και οι συντελεστές σε διάφορους άλλους φόρους.

2010: με την ψήφιση ενός νέου χωροταξικού νόμου βελτιώνεται η νομοθετική διαδικασία κατασκευών.

2011: μειώνεται η συχνότητα υποβολής δηλώσεων και πληρωμής του ΦΠΑ από μηνιαία σε τριμηνιαία και επιτρέπεται σε μικρές εταιρείες η χρήση ετήσιων λογαριασμών για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος.

2013: καταργείται η λήψη δήλωσης μη εναντίωσης από το Υπουργείο Δικαιοσύνης για την έναρξη των επιχειρήσεων. Για την έκδοση οικοδομικών αδειών πολλές εγκρίσεις συγχωνεύτηκαν και εφαρμόστηκε ένα απευθείας ηλεκτρονικό σύστημα. Ένας νέος νόμος για την προστασία των επενδυτών ρυθμίζει την έγκριση των ενδοομιλικών συναλλαγών. Τέλος το 2013 για την διευκόλυνση των εισαγωγών στο λιμάνι του Ρότερνταμ εισάγεται ένα νέο διαδικτυακό σύστημα.

2014: καταργείται το ελάχιστο κεφάλαιο για την σύσταση εργασιών. Διευκολύνονται οι μεταβιβάσεις ακινήτων με την αύξηση της αποτελεσματικότητας αναζήτησης τίτλων μεταβίβασης.

3.2.16 ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

2008: κατάργηση παρωχημένων διατυπώσεων και απλούστευση των διαδικασιών για την έναρξη επιχειρήσεων και απευθείας διαδικτυακή χρήση του συστήματος από τους δικηγόρους. Συνέχιση της μηχανογράφησης του μητρώου

ακινήτων στην Λισαβόνα και μείωση του χρόνου μετεγγραφής της ακίνητης περιουσίας. Διευκρινίζονται τα καθήκοντα της διοίκησης των επιχειρήσεων για την προστασία των επενδυτών και μειώνεται το ποσοστό κατοχής μετοχών για το δικαίωμα προσφυγής κατά της διοίκησης. Μείωση του φορολογικού συντελεστή των νομικών προσώπων και δημιουργία εσπευσμένης διαδικασίας για την εκούσια εκκαθάριση των εμπορικών επιχειρήσεων.

2009: οι καταθέσεις αιτήσεων για την λήψη οικοδομικών αδειών γίνεται ηλεκτρονικά και απλοποιείται η διαδικασία εγκρίσεων, παρά τον αυστηρότερο έλεγχο των κανονισμών εργασίας και της παρακολούθησης του έργου κατά την διάρκεια της κατασκευής. Η διαδικασία πτώχευσης γίνεται ευκολότερη με την κατάργηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, την λήψη στοιχείων ενεργητικού για πιστωτές με απαιτήσεις λιγότερες από 5000€ και την επιτάχυνση των πληρωμών προς τους εκκαθαριστές.

2010: εισαγωγή νέου βελτιωμένου συστήματος πυρασφάλειας για την λήψη οικοδομικών αδειών και προαιρετική χρήση συμβολαιογράφων στις περιπτώσεις μεταβιβάσεων ακινήτων των οποίων οι μεταφορές εγγράφονται ηλεκτρονικά στο μητρώο. Αύξηση της περιόδου προειδοποίησης των εργαζομένων σε περιπτώσεις απολύσεων και αύξηση της μέγιστης συνολικής διάρκειας για τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Βελτίωση των τελωνειακών διαδικασιών και κατάρτιση του προσωπικού των τελωνείων για την μείωση του χρόνου εκτελωνισμού.

2011: έγκριση ενός νέου εργατικού κώδικα, εισαγωγή του νέου κώδικα κοινωνικής ασφάλισης και μείωση των ποσοστών φορολογίας των νομικών προσώπων.

2012: διευκόλυνση της έναρξης επιχειρήσεων καταργώντας το ελάχιστο κεφάλαιο, δίνοντας περιθώριο ενός έτους για την καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου και κατάργησης των τελών χαρτοσήμου για τις εγγραφές μετοχικών κεφαλαίων.

2013: ταχύτερη επεξεργασία και απλούστευση των διαδικασιών για την έκδοση οικοδομικών αδειών. Αύξηση της ανώτερης διάρκειας συμβάσεων ορισμένου χρόνου και μείωση των αποζημιώσεων απολύσεων. Στις λιμενικές διαδικασίες διασυνοριακών συναλλαγών εφαρμόστηκε ενιαίο ηλεκτρονικό σύστημα. Ψήφιση νέου πτωχευτικού κώδικα που επισπεύδει την διαδικασία εκκαθάρισης και δημιουργεί μηχανισμούς ταχείας ολοκλήρωσης των δικαστικών και εξωδικαστικών διαδικασιών.

2014: κατάργηση της υποβολής έκθεσης στο Υπουργείο Εργασίας για την έναρξη επιχειρήσεων.

2015: μειώθηκε το ποσό αποζημίωσης απολυόμενων και αύξηση της συνολικής διάρκειας συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Μείωση του φορολογικού συντελεστή του εισοδήματος των επιχειρήσεων και εισαγωγή μειωμένου συντελεστή σε ορισμένες κατηγορίες εσόδων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

3.2.17 ΣΛΟΒΑΚΙΑ

2009: μειώθηκε το κόστος για τις επιχειρήσεις έπειτα από την συνένωση τεσσάρων διαδικασιών και την ίδρυση των επιχειρήσεων σε υπηρεσία μιας στάσης.

2010: η ενίσχυση των ηλεκτρονικών συστημάτων στην διοίκηση των τελωνείων μείωσε το χρόνο διασυνοριακών συναλλαγών.

2011: μειώθηκε η ανώτατη διάρκεια στις συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου.

2012: βελτιώθηκε το σύστημα παροχής χρηματοοικονομικών πληροφοριών, με την ψήφιση νόμου που εξασφαλίζει το δικαίωμα των δανειοληπτών για την επιθεώρηση των δικών τους δεδομένων.

2013: βελτιώθηκε ο χρόνος ίδρυσης των επιχειρήσεων από την επιτάχυνση της επεξεργασίας των αιτήσεων των αδειών εμπορίας, στις καταχωρήσεις στον φόρο εισοδήματος και στην ασφάλισης υγείας στις υπηρεσίες μιας στάσης. Η μέγιστη διάρκεια των συμβάσεων ορισμένου χρόνου αυξήθηκε, ενώ καταργήθηκε η υποχρέωση κοινοποίησης των απολύσεων και μειώθηκε η αποζημίωση. Η υποβολή και η πληρωμή των φόρων κοινωνικής ασφάλισης και υγείας έγινε ευκολότερη για τις επιχειρήσεις με την εφαρμογή ηλεκτρονικών συστημάτων. Τροποποιήθηκε ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας απλουστεύοντας και επιταχύνοντας την διαδικασία σύναψης συμβολαίων. Τέλος επαναπροσδιορίστηκαν οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των πιστωτών και των διαχειριστών, ενισχύοντας τα δικαιώματα των ενέγγυων πιστωτών και επαναπροσδιορίζοντας τους κανόνες για την μετατροπή της αναδιάρθρωσης σε διαδικασία πτώχευσης.

2014: θεσπίστηκε νέα διαδικασία για την ίδρυση των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, ενώ οι επιχειρήσεις επιβαρύνθηκαν φορολογικά από την αύξηση του

συντελεστή του φόρου εισοδήματος και την αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών της γης.

2015: μειώθηκε ο χρόνος για την εγγραφή των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων στο περιφερειακό δικαστήριο και καταργήθηκε η υποχρέωση επαλήθευσης των υπογραφών από συμβολαιογράφο μειώνοντας το κόστος ίδρυσης. Βελτιώθηκε το χρηματοπιστωτικό σύστημα πληροφοριών με την εφαρμογή ενός νέου νόμου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

3.2.18 ΣΛΟΒΕΝΙΑ

2008: μειώθηκε ο συνολικός χρόνος των συμβάσεων ορισμένου χρόνου και ο συντελεστής του φόρου μισθωτών υπηρεσιών. Με την εισαγωγή της Σλοβενίας στο ευρώ, αυξήθηκε το κατώτατο όριο για τα δάνεια που περιλαμβάνονται στην βάση δεδομένων του δημόσιου πιστωτικού μητρώου, από 0€ σε 500€, και περιορίστηκε η πρόσβαση στις πιστωτικές πληροφορίες. Ενδυναμώθηκε η προστασία των επενδυτών με την εισαγωγή μιας νέας διάταξης που υποχρεώνει το Διοικητικό Συμβούλιο των εταιρειών να λαμβάνει έγκριση από τους μετόχους για συναλλαγές που αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 25% των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας.

2009: οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης ιδρύονται ευκολότερα από τις υπηρεσίες μιας στάσης. Μειώθηκε ο χρόνος ειδοποίησης των απολυόμενων. Ενισχύεται η προστασία των δικαιωμάτων των επενδυτών επιτρέποντας στην μειοψηφία των επενδυτών να κινούν αγωγές εναντίων των διευθυντών, εκ μέρους της εταιρείας, για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους. Ξεκίνησε την δραστηριότητά του το νέο ιδιωτικό πιστωτικό γραφείο για την καλύτερη παροχή πιστωτικών πληροφοριών και χαλαρώνει το πλαίσιο των διασφαλισμένων συναλλαγών, μειώνοντας τα δικαιώματα των διασφαλισμένων πιστωτών κατά την διάρκεια των διαδικασιών αναδιοργάνωσης.

2010: μειώθηκε ο χρόνος καταχώρησης των επιχειρήσεων συνδυάζοντας το τέλος καταχώρησης με την εγγραφή της εταιρείας μέσω ενός αυτοματοποιημένου συστήματος (e-VEM).

2011: οι υπηρεσίες μιας στάσης βελτίωσαν τις παρεχόμενες υπηρεσίες με περισσότερες απευθείας διαδικτυακές διαδικασίες, καταργήθηκε η υποχρέωση παρακράτησης του φόρου μισθωτών υπηρεσιών, μειώθηκε ο εταιρικός φόρος και υπήρξε επέκταση στην μηχανογράφηση του υποθηκοφυλακείου μειώνοντας την καθυστέρηση στην καταγραφή της ακίνητης περιουσίας κατά 75%.

2012: η μεταβίβαση ακινήτων έγινε ευκολότερη και λιγότερο δαπανηρή με την εισαγωγή απευθείας διαδικτυακών διαδικασιών και τη μείωση τελών. Τα έντυπα διασάφησης υποβάλλονται ηλεκτρονικά μειώνοντας τον χρόνο των συναλλαγών με το εξωτερικό. Απλοποιήθηκε και βελτιώθηκε η διαδικασία πτώχευσης ενισχύοντας τις απαιτήσεις των επαγγελματικών προσόντων των εκκαθαριστών.

2013: ενισχύθηκε η προστασία των επενδυτών με ψήφιση νόμου για την ρύθμιση της έγκρισης των συναλλαγών των συνδεδεμένων εταιρειών. Καθιερώθηκε η ηλεκτρονική υποβολή και πληρωμή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και μειώθηκε ο φορολογικός συντελεστής εισοδήματος. Ενισχύθηκε η διαδικασία πτώχευσης των επιχειρήσεων με την υποχρέωση των οφειλετών καταβολής τουλάχιστον του 50% της οφειλής στους πιστωτές εντός τεσσάρων ετών, παρέχοντας μεγαλύτερη εξουσία στην επιτροπή των πιστωτών και προσδιορίζοντας συγκεκριμένα πρόστιμα στα διοικητικά στελέχη για την παραβίαση ορισμένων υποχρεώσεων ή απαγορεύσεων.

2014: καταργήθηκε η υποχρέωση λήψης εγγράφων από τις υπηρεσίες υδροδότησης και αποχέτευσης για την έκδοση οικοδομικών αδειών.

2015: Απλοποιήθηκε η διαδικασία αναδιοργάνωσης για τις μικρές επιχειρήσεις με οικονομικά προβλήματα, ενώ θεσπίστηκε μια προληπτική διαδικασία αναδιοργάνωσης για μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, επιτρέποντας στους πιστωτές τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην διοίκηση του οφειλέτη και θεσπίζοντας διατάξεις για την αύξηση του κεφαλαίου μέσω ανταλλαγών χρέους και ίδια κεφάλαια.

3.2.19 ΙΣΠΑΝΙΑ

2008: μειώθηκε ο φορολογικός συντελεστή του φόρου εισοδήματος των επιχειρήσεων.

2010: βελτιώθηκε η αποτελεσματικότητα του συστήματος των ηλεκτρονικών υποβολών και πληρωμών των φόρων, εφαρμόζοντας περαιτέρω μείωση του φορολογικού συντελεστή.

2011: μειώθηκε ο χρόνος ειδοποίησης των απολυόμενων. Εξορθολογίστηκε η τεκμηρίωση των εισαγωγών με την παροχή των φορολογικών πληροφοριών σε ένα μόνο ενιαίο διοικητικό έγγραφο. Τροποποιήθηκαν οι κανονισμοί για τις διαδικασίες πτώχευσης, με στόχο την μείωση του χρόνου και του κόστους, προβλέποντας και εξωδικαστικές διαδικασίες.

2012: μειώνεται το κόστος ίδρυσης μιας εταιρείας και η ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση.

2013: επιτρέπεται προσωρινά η απεριόριστη διάρκεια των συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Μειώνεται ο χρόνος εισαγωγής αγαθών με την επέκταση της χρήσης της ηλεκτρονικής υποβολής των τελωνειακών διασαφήσεων και την καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τελωνείων και άλλων φορέων. Μεταβάλλεται το καθεστώς πτώχευσης των επιχειρήσεων παρέχοντας μεγαλύτερη προστασία για τις συμφωνίες αναχρηματοδότησης, επιτρέποντας την μετάβαση από την αναδιοργάνωση στην ρευστοποίηση οποιαδήποτε στιγμή, παρέχοντας υπό προϋποθέσεις ελαφρύνσεις για την αναδιοργάνωση και παρέχοντας την δυνατότητα στα δικαστήρια για τον καθορισμό των απαραίτητων περιουσιακών στοιχείων για την συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης.

2014: καταργείται η υποχρέωση λήψης δημοτικής άδειας για την έναρξη επιχειρήσεων και βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα του εμπορικού μητρώου.

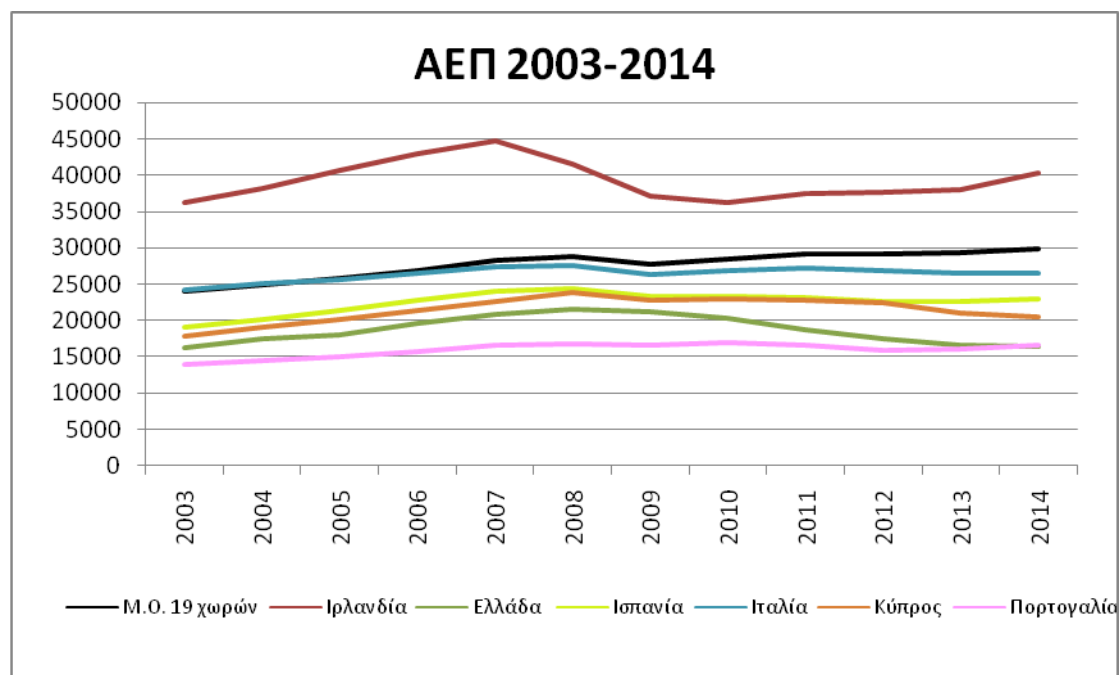
2015: ηλεκτρονική διασύνδεση διάφορων δημόσιων φορέων αρμόδιων για την έναρξη των επιχειρήσεων απλοποιώντας και επιταχύνοντας την διαδικασία έναρξης. Μειώνεται ο φορολογικός συντελεστής για την μεταβίβαση ακινήτων καθώς και ο τακτικός φορολογικός συντελεστής εισοδήματος. Θεσπίζονται νέοι εξωδικαστικοί κανόνες για την αναδιάρθρωση υπερχρεωμένων εταιρειών, εισάγοντας διατάξεις για προκαθορισμένες διαδικασίες αναδιάρθρωσης και καθιστώντας τις διαδικασίες πτώχευσης περισσότερο διαφανείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ

4.1 ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ θεωρείται ως ένας από τους βασικούς δείκτες για την μελέτη της οικονομικής ανάπτυξης και μεγέθυνσης και δείχνει τον μέσο όρο παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών σε μια οικονομία ανά άτομο. Με το ΑΕΠ μετράται η αξία όλων των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια οικονομία για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου, 2013). Στο σύνολο των χωρών που συμμετέχουν στο κοινό νόμισμα από το 2003 έως σήμερα παρατηρείται θετική μεταβολή σε όλα τα έτη με εξαίρεση το 2009 όπου το ΑΕΠ ανά άτομο μειώθηκε και το 2012 όπου παρέμεινε στα επίπεδα του προηγούμενου έτους (παράρτημα 1). Οι χώρες με το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι το Λουξεμβούργο, η Ιρλανδία, η Ολλανδία, η Αυστρία και η Φινλανδία. Από την άλλη, οι χώρες με το χαμηλότερο ΑΕΠ είναι η Λετονία, η Λιθουανία, η Σλοβακία, η Εσθονία και η Ελλάδα. Εξετάζοντας τις χώρες που παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα στις οικονομίες τους μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 (Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος και Πορτογαλία), παρατηρείται ότι μόνο η Ιρλανδία έχει όλα τα έτη μεγαλύτερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ από τον μέσο όρο των δεκαεπτά χωρών.

Γράφημα 1: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2003-2014 (Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Πορτογαλία)

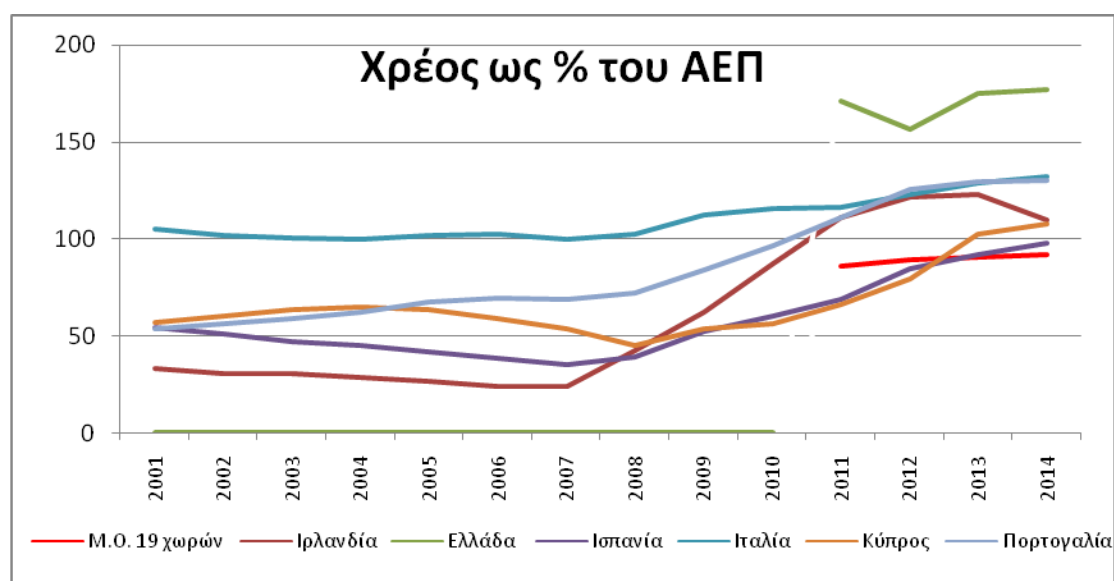

Σχεδόν σε όλες τις προαναφερθείσες χώρες το διάστημα 2007-2009 παρουσιάζεται καμπή στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Η Πορτογαλία αν και παρουσιάζει τις μικρότερες μεταβολές από το 2003 έως σήμερα σχεδόν όλο το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα έχει το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ των έξι χωρών, αν και το 2014 ξεπερνά κατά 300€ το μέσο όρο του ΑΕΠ της Ελλάδας. Σημαντική πτώση στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ έχει η Ιρλανδία αν και τα τρία τελευταία χρόνια παρουσιάζει σημάδια ανάκαμψης και η Ελλάδα στην οποία από το 2009 και μετά σημειώνεται σταδιακή πτώση.

4.2 ΧΡΕΟΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ

Με βάση τα στοιχεία που αντλήθηκαν από την βάση δεδομένων της eurostat (Eurostat, 2015) παρατηρείται ότι από το 2009 για την πλειοψηφία των χωρών της ευρωζώνης υπάρχει σημαντική αύξηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης εκφρασμένο ως ποσοστό του ΑΕΠ. Τα τελευταία χρόνια τα χαμηλότερα ποσοστά χρέους παρουσιάζει η Εσθονία, το Λουξεμβούργο, η Λετονία, η Σλοβακία και η Φινλανδία. Τα στοιχεία για τον μέσο όρο των δεκαενέα χωρών (τα οποία είναι διαθέσιμα από το 2011 και μετά) παρουσιάζουν μια σταδιακή αύξηση του χρέους από χρονιά σε χρονιά. Το 2014 το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ έφθασε το 91,9% του μέσου ΑΕΠ για τις 19 χώρες (παράρτημα 2).

Πίνακας 3: Χρέος γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2014

Η Ελλάδα όπως φαίνεται από το παραπάνω γράφημα έχει το υψηλότερο ποσοστό χρέους σε σχέση με το ΑΕΠ, τόσο σε σχέση με τις πέντε χώρες (Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Πορτογαλία) όσο και συνολικά από τις δεκαεννιά χώρες. Το 2012 σημείωσε σημαντική πτώση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά αλλά το 2013 και το 2014 το χρέος γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν 175% και 177,1% αντίστοιχα. Για την Ιρλανδία από το 2001 έως το 2007 υπήρχε πτωτική πορεία στο χρέος αλλά από το 2008 έως το 2012 υπήρξε πολύ μεγάλη αύξηση. Τέλος, το 2014 σημείωσε πτώση. Σημαντικές, αλλά με μικρότερη ένταση, είναι οι αυξήσεις του χρέους και για την Κύπρο, την Ισπανία και την Πορτογαλία. Τέλος η Ιταλία αν και έχει διαχρονικά υψηλά επίπεδα χρέους σε σχέση με το ΑΕΠ και έχει ανοδική τάση, παρουσιάζει τις πιο ήπιες μεταβολές.

4.3 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή είναι ένα μέτρο υπολογισμού του πληθωρισμού και στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπολογίζεται με μια εναρμονισμένη προσέγγιση (Eurostat, 2014).

Πίνακας 4: Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή χωρών Ευρωζώνης 2005-2014 (έτος βάσης 2005)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Μ.Ο. 19 χωρών	100,00	102,22	104,43	107,92	108,27	110,01	113,01	115,83	117,39	117,90
Βέλγιο	100,00	102,33	104,19	108,87	108,86	111,40	115,14	118,16	119,57	120,22

Γερμανία	100,0	101,8	104,1	107,0	107,2	108,4	111,1	113,5	115,3	116,2
Εσθονία	100,00	104,45	111,49	123,31	123,56	126,95	133,40	139,02	143,53	144,22
Ιρλανδία	100,0	102,7	105,6	108,9	107,1	105,4	106,6	108,7	109,2	109,6
Ελλάδα	100,00	103,31	106,40	110,90	112,40	117,68	121,35	122,61	121,56	119,87
Ισπανία	100,00	103,56	106,51	110,91	110,64	112,90	116,35	119,18	121,00	120,77
Γαλλία	100,00	101,91	103,55	106,82	106,93	108,79	111,28	113,75	114,88	115,58
Ιταλία	100,0	102,2	104,3	108,0	108,8	110,6	113,8	117,5	119,0	119,3
Κύπρος	100,00	102,25	104,46	109,03	109,22	112,02	115,93	119,52	119,98	119,66
Λετονία	100,00	106,57	117,32	135,21	139,62	137,91	143,73	147,02	147,03	148,05
Λιθουανία	100,00	103,79	109,83	122,01	127,09	128,60	133,90	138,14	139,75	140,08
Λουξεμβούργο	100,00	102,96	105,69	110,01	110,02	113,10	117,32	120,72	122,77	123,62
Μάλτα	100,00	102,58	103,29	108,13	110,12	112,37	115,19	118,91	120,07	121,00
Ολλανδία	100,00	101,65	103,26	105,54	106,57	107,56	110,23	113,34	116,24	116,61
Αυστρία	100,00	101,69	103,93	107,28	107,71	109,53	113,42	116,34	118,80	120,54
Πορτογαλία	100,00	103,04	105,54	108,34	107,36	108,85	112,72	115,85	116,36	116,18
Σλοβενία	100,00	102,54	106,39	112,28	113,25	115,62	118,03	121,35	123,68	124,14
Σλοβακία	100,00	104,26	106,23	110,41	111,43	112,21	116,79	121,16	122,93	122,81
Φινλανδία	100,00	101,28	102,88	106,91	108,66	110,49	114,16	117,77	120,38	121,84

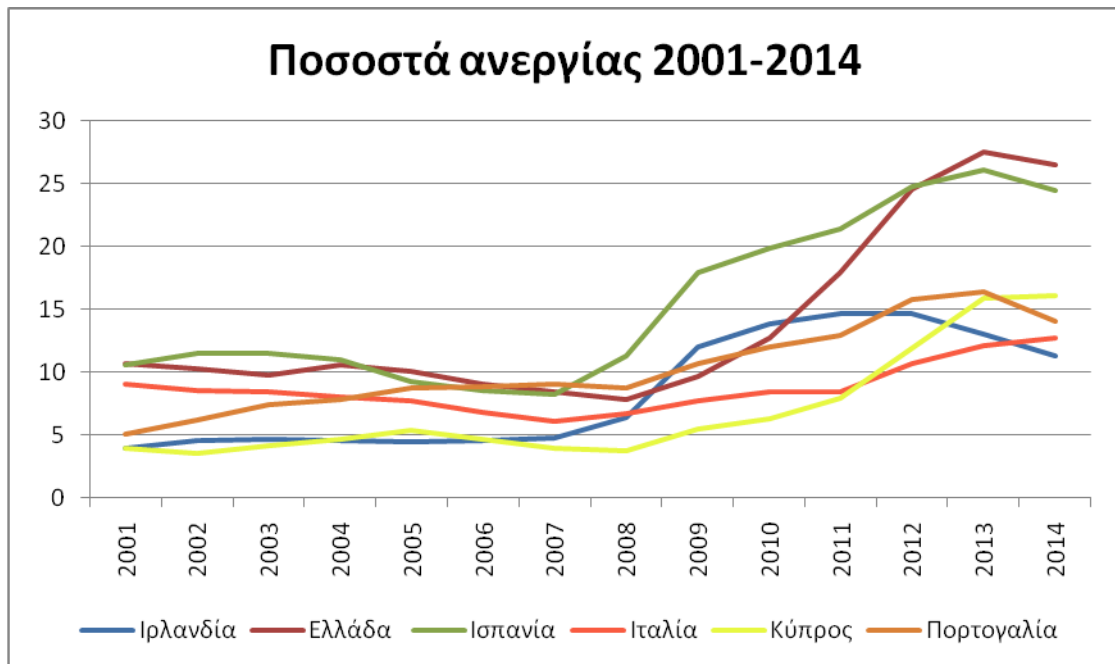
Από το 2005 (όπου αποτελεί το έτος βάσης) έως το 2014 την μεγαλύτερη αύξηση στον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή έχει η Λετονία (με αύξηση 48,05%), η Εσθονία (αύξηση κατά 44,22%) και η Λιθουανία (αύξηση κατά 40,08%), ενώ την μικρότερη αύξηση στον δείκτη έχει η Ιρλανδία (9,6%). Όσον αφορά τις μεσογειακές χώρες η συνολική αύξηση κυμαίνεται σε παρεμφερή επίπεδα με την υψηλότερη αύξηση να παρατηρείται στην Ισπανία (+20,77%) και μετά έπονται η Ελλάδα (+19,87%, αν και το 2012 ήταν σε υψηλότερα επίπεδα + 22,61%), η Κύπρος (+19,66%), η Ιταλία (+19,3%) και η Πορτογαλία (+16,18%).

4.4 ΑΝΕΡΓΙΑ

Από το 2001 έως το 2014 οι χώρες με το κατά μέσο όρο μικρότερο ποσοστό ανεργίας είναι το Λουξεμβούργο (4,5%), η Αυστρία (4,9%) και η Ολλανδία (5,1%), ενώ τον υψηλότερο μέσο όρο των δεκαεσσάρων ετών έχουν η Ισπανία (15,5%), η Σλοβακία (14,8%) και η Ελλάδα (13,9%) (παράρτημα 3). Έπειτα από την κρίση του 2008 οι χώρες που είχαν μεγαλύτερες αυξήσεις στα ποσοστά ανεργίας ήταν η Λετονία, η Λιθουανία, η Εσθονία, αλλά και οι Ισπανία και Ελλάδα. Οι χώρες που δεν φαίνεται να επηρεάζονται από την κρίση, όσον αφορά την απασχόληση του εργατικού δυναμικού είναι κατά κύριο λόγο η Γερμανία, που από το 2009 και μετά έχει σταθερή μείωση στην ανεργία, το Βέλγιο, η Φινλανδία και το Λουξεμβούργο.

Η Ελλάδα μέχρι το 2008 σημείωνε σταδιακή πτώση στην ανεργία, αλλά μέχρι το 2013 υπήρξε μεγάλη αύξηση. Συγκεκριμένα το 2013 το ποσοστό της ανεργίας έφθασε στο 27,5%, το υψηλότερο ποσοστό στην ευρωζώνη, ενώ το 2014 μειώθηκε στο 26,5%. Αντίστοιχη ήταν και η πορεία της ανεργίας και στην Ισπανία, αν και από το 2005 και μετά σε ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα. Για το 2014 το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας μεταξύ των πέντε χωρών της Μεσογείου και της Ιρλανδίας έχει η Ιρλανδία, για την οποία από το 2012 και μετά σημειώνεται σταδιακή μείωση, και διαμορφώνεται σε 11,3%. Την ίδια χρονιά η Ιταλία έχει ανεργία 12,7%, η Πορτογαλία 14,1%, η Κύπρος 16,1%, η Ισπανία 24,5% και η Ελλάδα, όπως προαναφέρθηκε, έχει ανεργία 26,5%.

Γράφημα 2: Ποσοστά ανεργίας 2001-2014 (Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Πορτογαλία)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΘΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ

5.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στην παρούσα έρευνα μελετούμε την σχέση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος με τις άμεσες ξένες επενδύσεις για το χρονικό διάστημα 2001-2013. Οι περισσότερες χώρες του κόσμου χρησιμοποιούν το ΑΕΠ ως κυρίαρχο μέσο μέτρησης της εθνικής οικονομικής δραστηριότητας (Krugman and Obstfeld 1995). Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αποτελεί την διαφορά μεταξύ εξαγωγών και εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών και είναι σημαντικό πεδίο έρευνας στη διεθνή μακροοικονομική. Οι τρέχουσες συναλλαγές αποτελούν στοιχείο της διάρθρωσης του εθνικού εισοδήματος (μαζί με την κατανάλωση, τις επενδύσεις και τις δημόσιες δαπάνες) και οι μεταβολές τους συνδέονται άμεσα με τις μεταβολές του εγχώριου προϊόντος και κατ' επέκταση της απασχόλησης. Επίσης η μελέτη των τρεχουσών συναλλαγών είναι σημαντική γιατί δείχνει το μέγεθος και την κατεύθυνση του διεθνούς δανεισμού, αφού μια χώρα με έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών (εισαγωγές να υπερβαίνουν τις εξαγωγές), θα πρέπει να χρηματοδοτήσει το συγκεκριμένο έλλειμμα (Krugman and Obstfeld 1995). Τα δύο αυτά μακροοικονομικά μεγέθη είναι καθοριστικοί παράγοντες για μια οικονομία και η αλληλεπίδρασή τους με τις άμεσες ξένες επενδύσεις έχει ενδιαφέρον να μελετηθεί.

Επιπλέον εξετάζεται αν υπάρχει διαφοροποίηση των άμεσων ξένων επενδύσεων πριν και μετά την οικονομική κρίση, δηλαδή κατά τις χρονικές περιόδους 2001-2008 και 2009-2013. Ακόμα πρέπει να τονιστεί ότι οι παραπάνω στόχοι εξετάζονται για τις 19 χώρες της ευρωζώνης. Αναλυτικά οι χώρες φαίνονται στον πίνακα 1.

Πίνακας 5: Χώρες

Austria
Belgium
Cyprus

Estonia

Finland

France

Germany

Greece

Ireland

Italy

Latvia

Lithuania

Luxembourg

Malta

Netherlands

Portugal

Slovak Republic

Slovenia

Spain

Για να μελετηθεί ο πρώτος και ο δεύτερος στόχος της έρευνας δημιουργήθηκε το παρακάτω γραμμικό μοντέλο για κάθε χώρα

FDI-US Dollars at current prices and current exchange rates in millions = $a+b_1(\text{GDP per capita, PPP (constant 2011 international \$)})+b_2(\text{External balance on goods and services})+b_3(X)$

Όπου X μια ψευδομεταβλητή που παίρνει τις τιμές 0 και 1 (1=η χρονική περίοδος 2009-2013 και 0 =2001-2008).

5.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται αρχικά τα περιγραφικά στοιχεία των μεταβλητών και έπειτα παρουσιάζονται οι στατιστικές αναλύσεις.

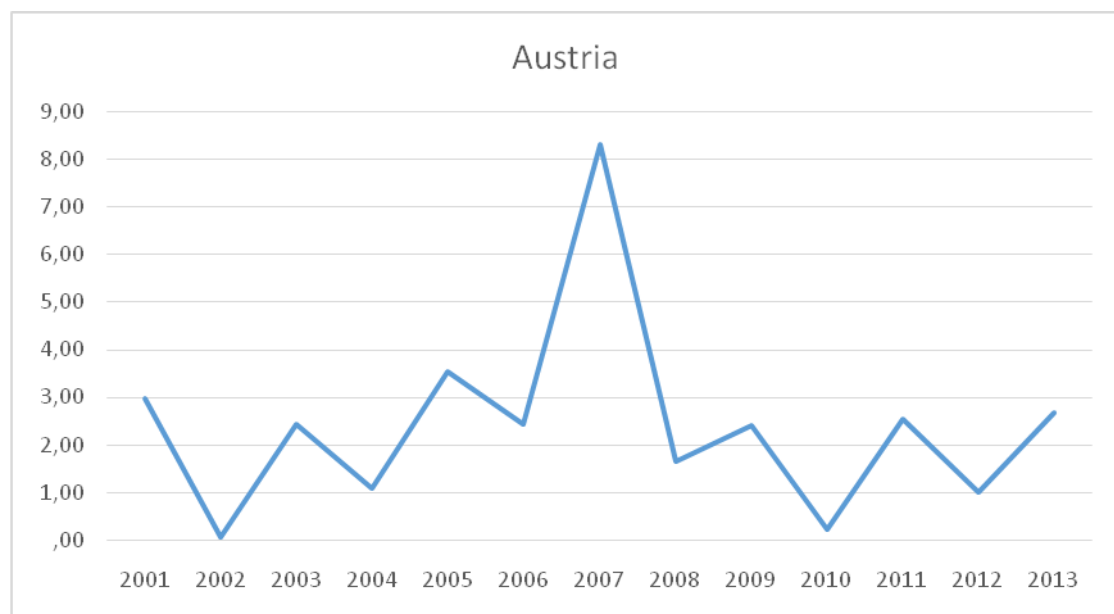
Πίνακας 6: FDI-Percentage of Gross Domestic Product

	Year												
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Χώρες													
Austria	2,97	0,07	2,44	1,09	3,54	2,44	8,31	1,66	2,42	0,22	2,55	1,00	2,67
Belgium	37,94	6,43	10,74	12,04	9,11	14,72	20,33	38,23	12,88	16,33	23,14	-6,26	-0,47
Cyprus	9,67	9,95	6,78	6,93	6,92	9,96	10,24	5,63	14,83	3,32	9,59	5,52	2,45
Estonia	8,64	3,94	9,43	7,96	20,64	10,69	12,35	7,29	9,48	8,39	1,51	6,78	3,88
Finland	2,99	5,95	2,02	1,50	2,43	3,68	5,06	-0,42	0,30	3,11	0,97	1,68	-0,41
France	3,76	3,37	2,37	1,58	3,97	3,18	3,72	2,26	0,92	1,31	1,38	0,96	0,18
Germany	1,40	2,67	1,34	-0,37	1,71	1,92	2,41	0,22	0,72	1,99	1,63	0,39	0,74
Greece	1,22	0,03	0,66	0,92	0,26	2,05	0,69	1,32	0,76	0,11	0,39	0,70	1,06
Ireland	9,18	23,84	14,35	-5,69	-15,64	-2,49	9,52	-6,23	11,41	20,44	10,42	18,19	16,20
Italy	1,32	1,39	1,28	1,16	1,30	2,27	2,06	-0,47	0,95	0,45	1,56	0,00	0,80
Latvia	1,60	2,75	2,73	4,63	4,43	8,38	8,11	3,77	0,36	1,57	5,15	3,91	2,61
Lithuania	3,65	5,09	,96	3,41	3,94	6,01	5,12	4,14	-0,04	2,18	3,36	1,65	1,16

Luxembourg	0,00	17,98	10,00	15,24	17,44	74,71	-55,07	30,79	39,08	76,33	31,23	17,28	50,30
Malta	5,84	-9,54	18,31	6,82	11,02	28,12	9,93	10,80	4,98	10,94	3,00	0,05	-22,54
Netherlands	12,96	5,72	6,10	2,04	6,12	2,06	15,26	0,52	4,85	-0,94	2,53	1,26	3,06
Portugal	5,18	1,36	4,41	1,04	2,05	5,41	1,32	1,85	1,16	1,16	4,69	4,24	1,42
Slovak Republic	10,78	23,97	8,94	9,55	6,49	10,40	5,36	5,16	0,00	2,03	3,64	3,09	0,62
Slovenia	1,80	7,00	1,05	2,44	1,65	1,65	3,20	3,57	-1,34	0,77	1,99	-0,13	-1,45
Spain	4,67	5,71	2,92	2,37	2,21	2,49	4,46	4,83	,72	2,88	1,95	1,94	2,89

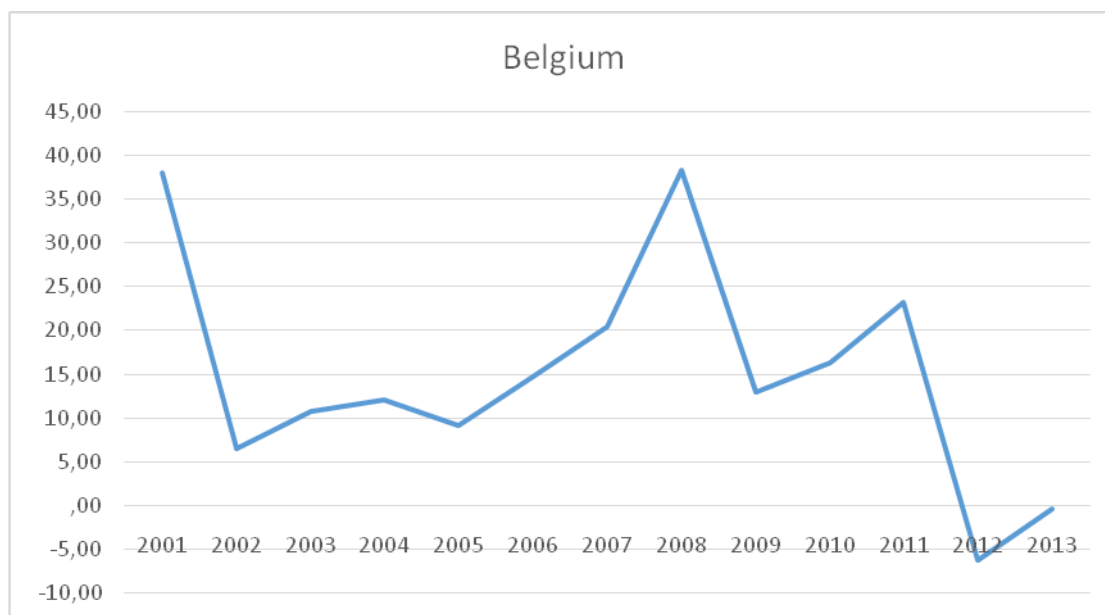
Στον παραπάνω πίνακα μπορεί να παρατηρηθεί για κάθε χώρα και έτος η ποσοστιαία διαφοροποίηση των άμεσων ξένων επενδύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ. Στα γραφήματα που ακολουθούν μπορεί να φανεί καλύτερα για κάθε χώρα η εξέλιξη των άμεσων ξένων επενδύσεων μέσα στο χρονικό διάστημα 2001-2013.

Γράφημα 3: Αυστρία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

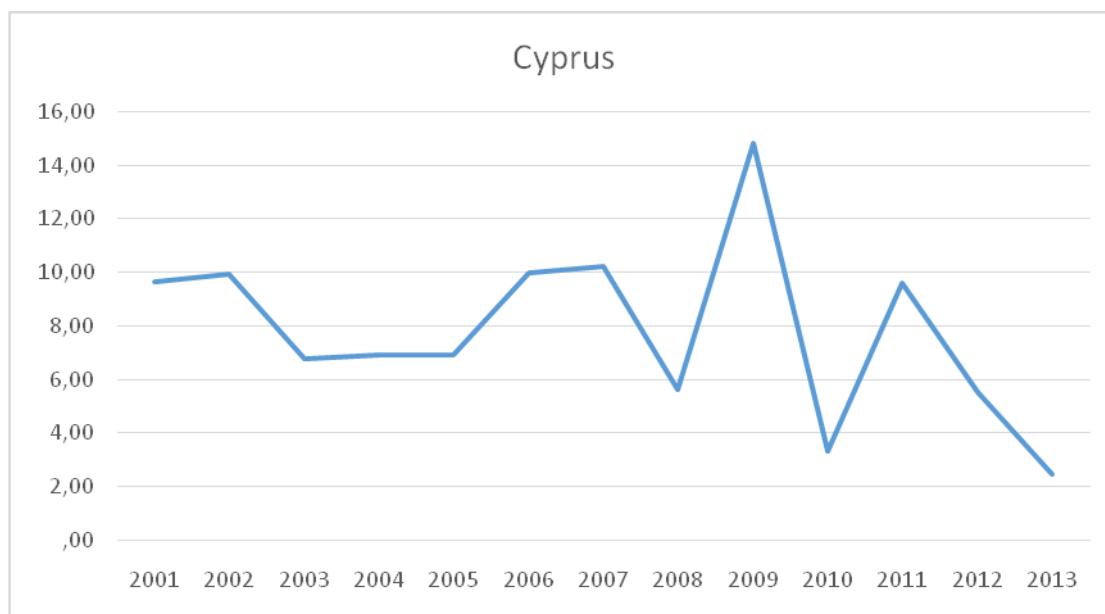
Στο παραπάνω γράφημα παρατηρείται μια κορύφωση των άμεσων ξένων επενδύσεων για την Αυστρία το έτος 2007 ενώ στα υπόλοιπα έτη υπάρχει μια στασιμότητα.

Γράφημα 4: Βέλγιο άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

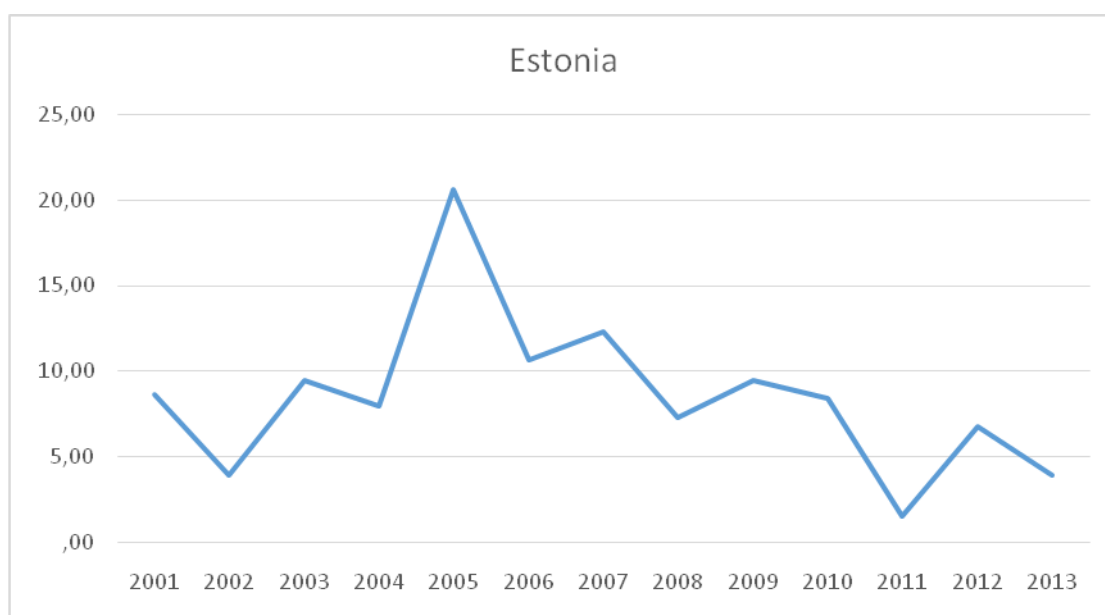
Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 5: Κύπρος άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 6: Εσθονία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

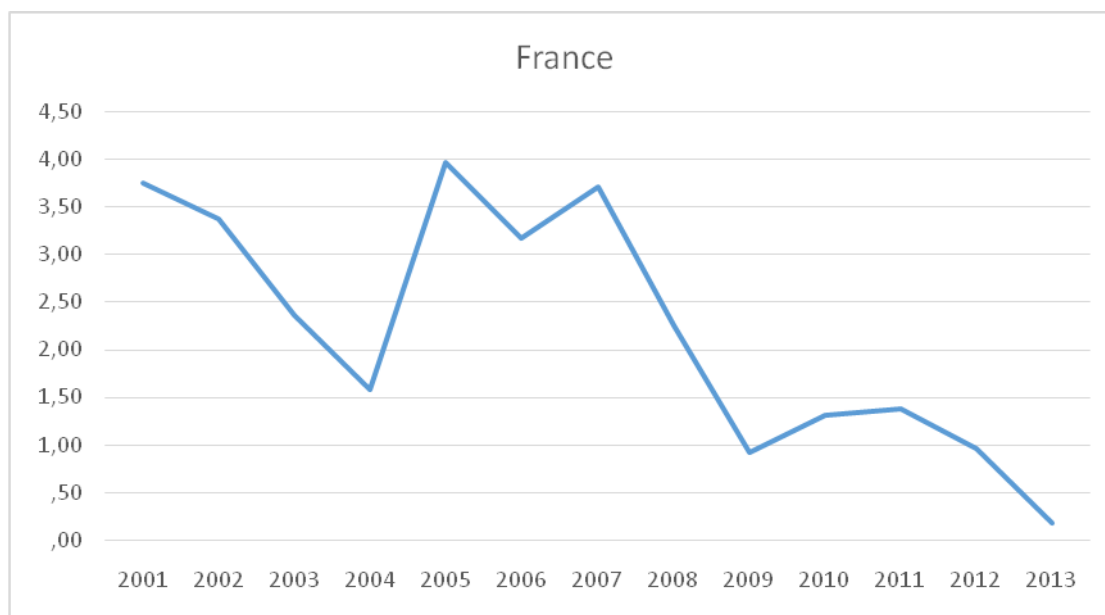
Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 7: Φινλανδία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

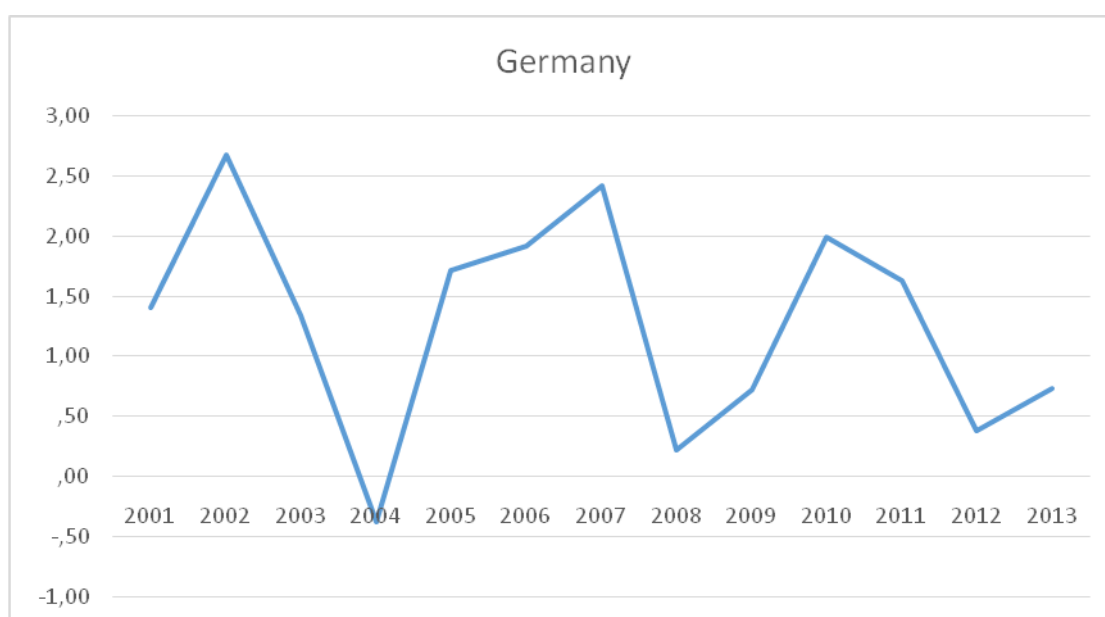
Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 8: Γαλλία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

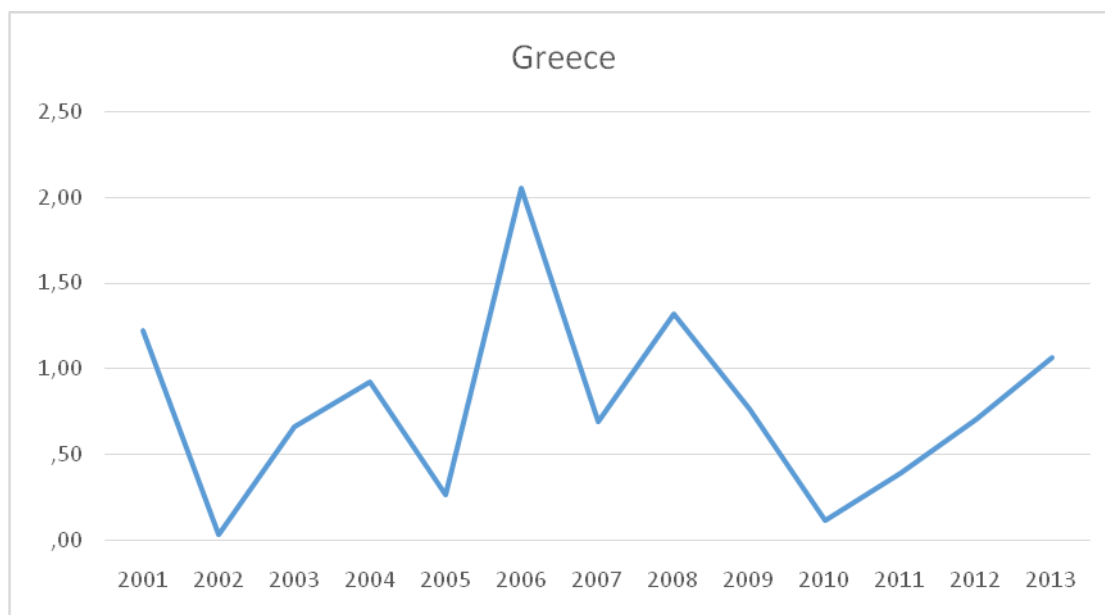
Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 9: Γερμανία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

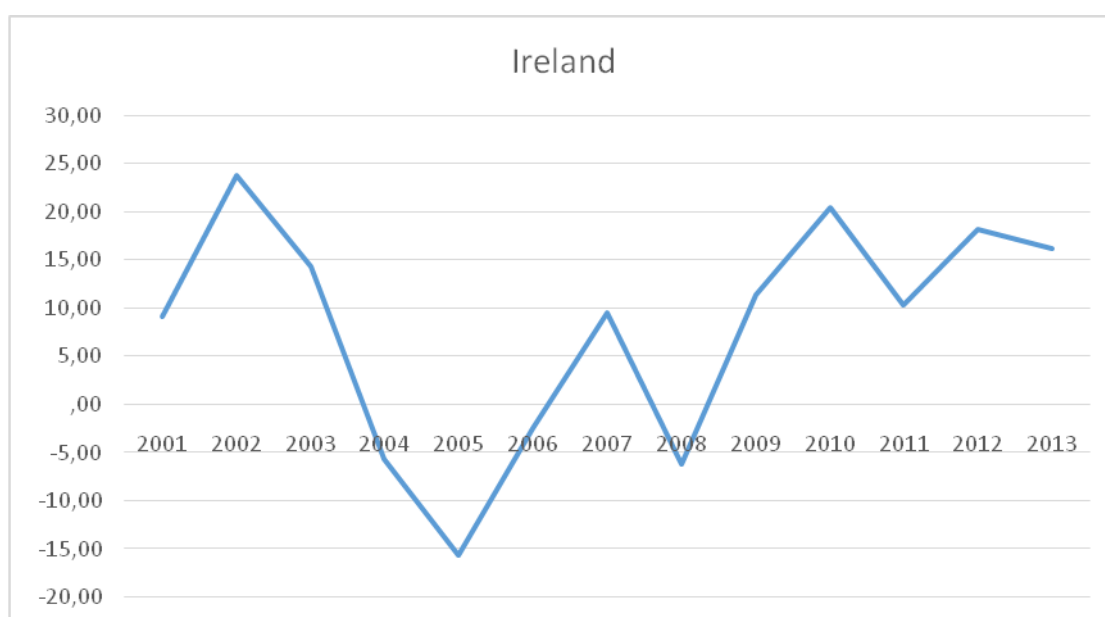
Παρατηρείται έντονη μεταβλητότητα την περίοδο 2001-2008 έναντι της περιόδου 2009-2013 αλλά κατά μέσο όρο οι άμεσες ξένες επενδύσεις μένουν στάσιμες.

Γράφημα 10: Ελλάδα άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

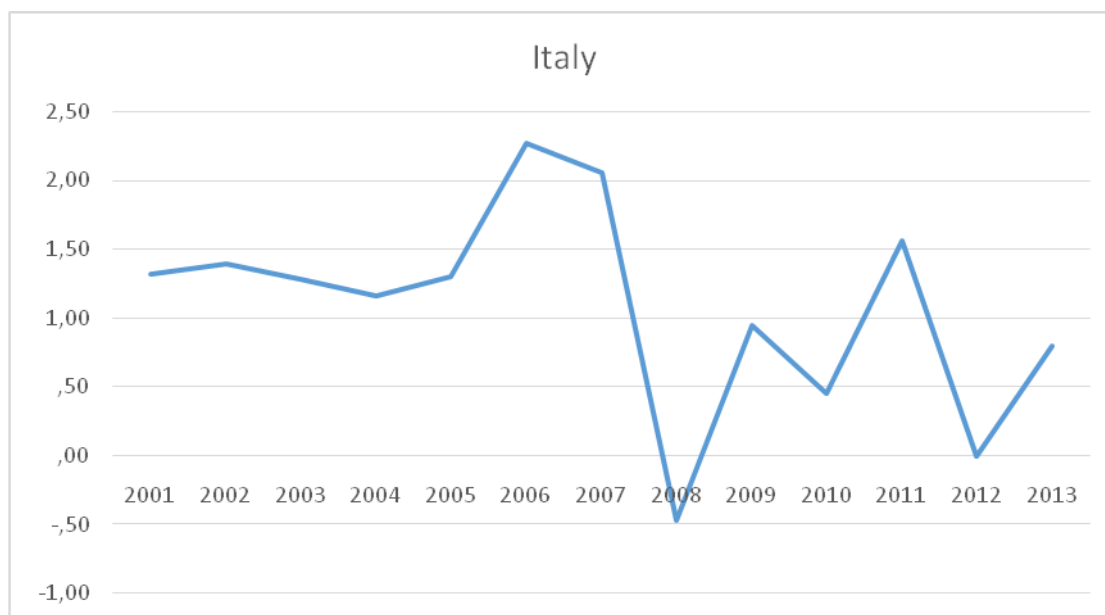
Παρατηρείται έντονη μεταβλητότητα κατά τη διάρκεια όλης της περιόδου 2001-2013 αλλά κατά μέσο όρο οι άμεσες ξένες επενδύσεις μένουν στάσιμες.

Γράφημα 11: Ιρλανδία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

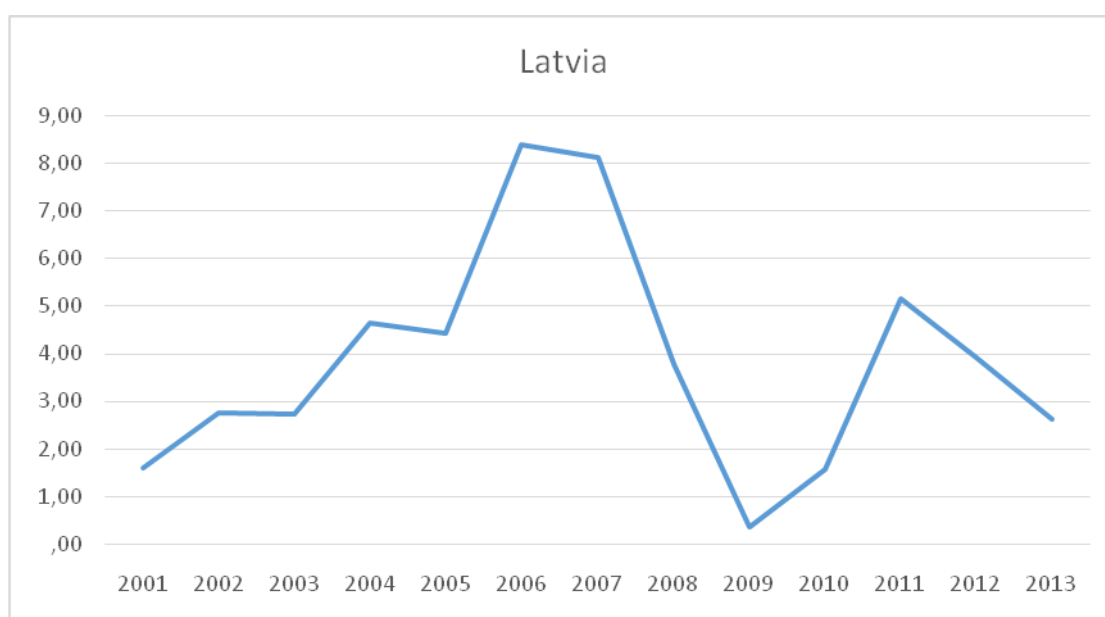
Παρατηρείται ανοδική πορεία των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 12: Ιταλία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

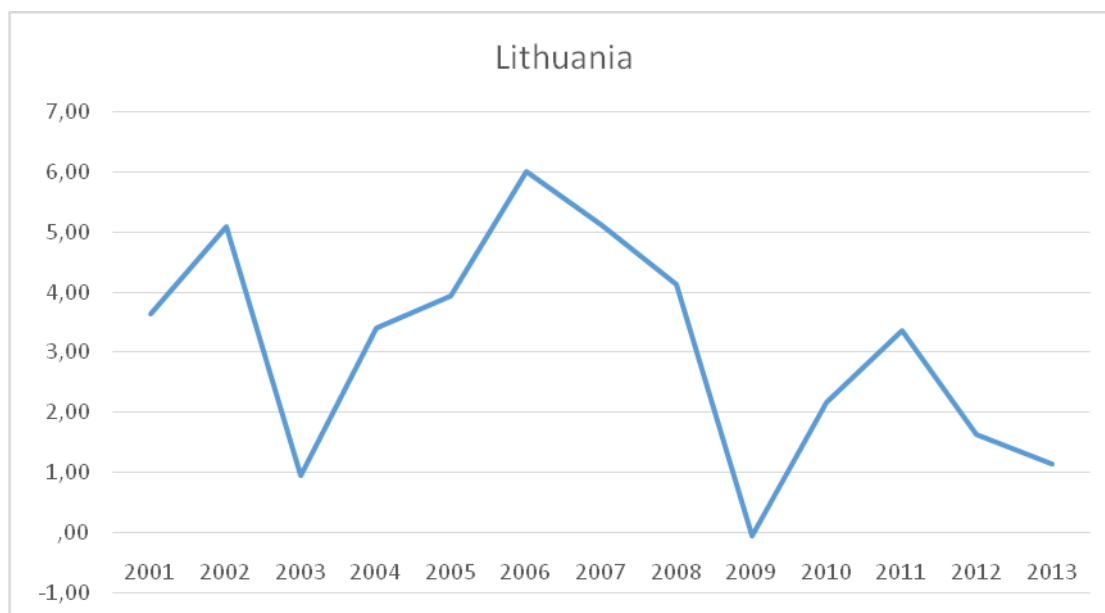
Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 13: Λετονία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

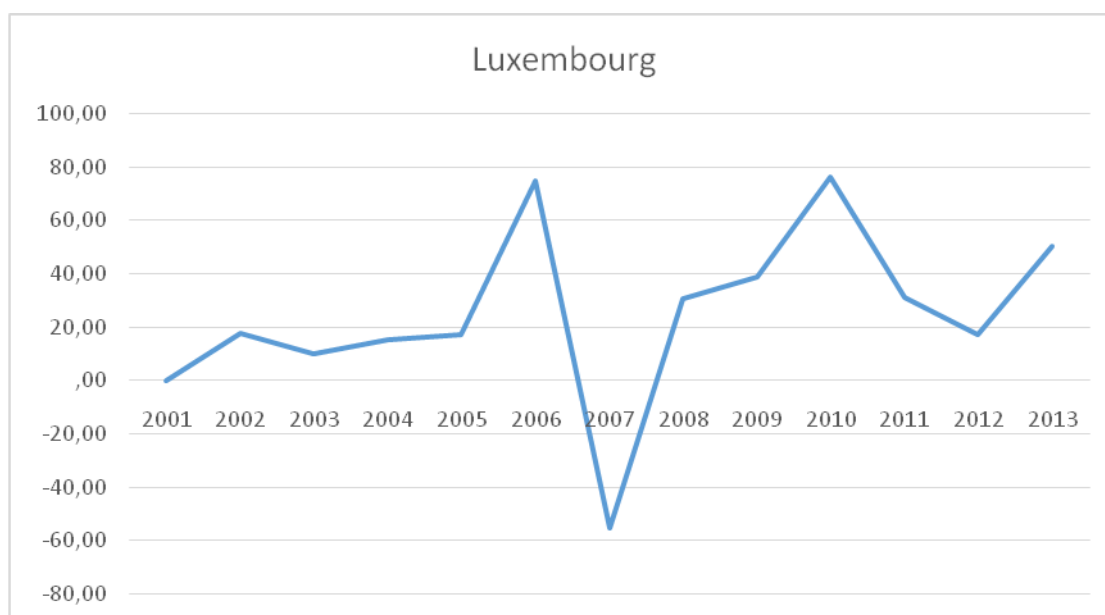
Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 14: Λιθουανία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

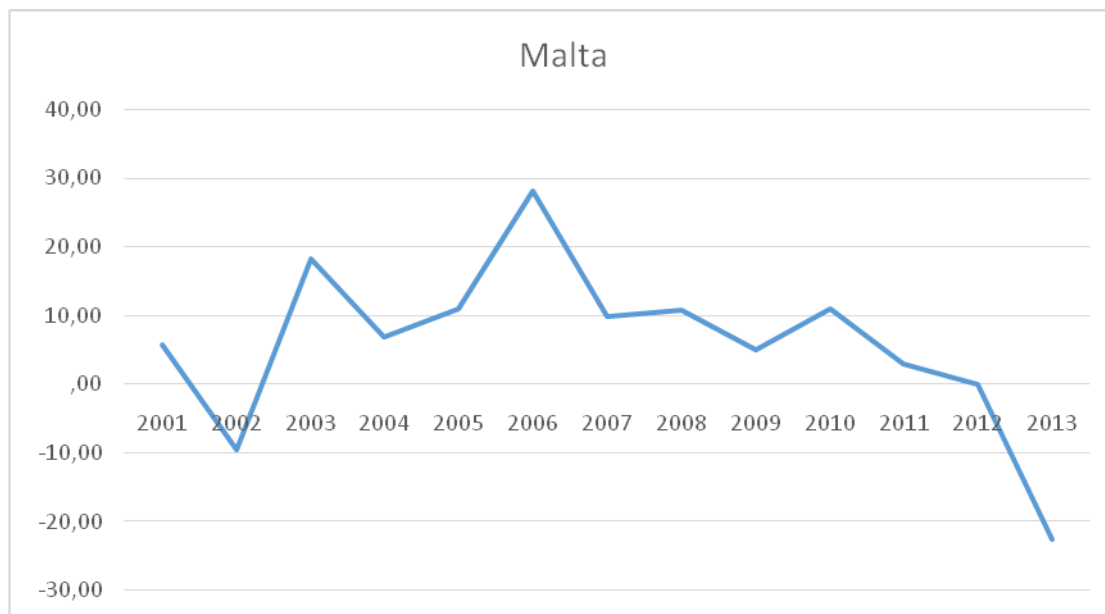
Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 15: Λουξεμβούργο άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

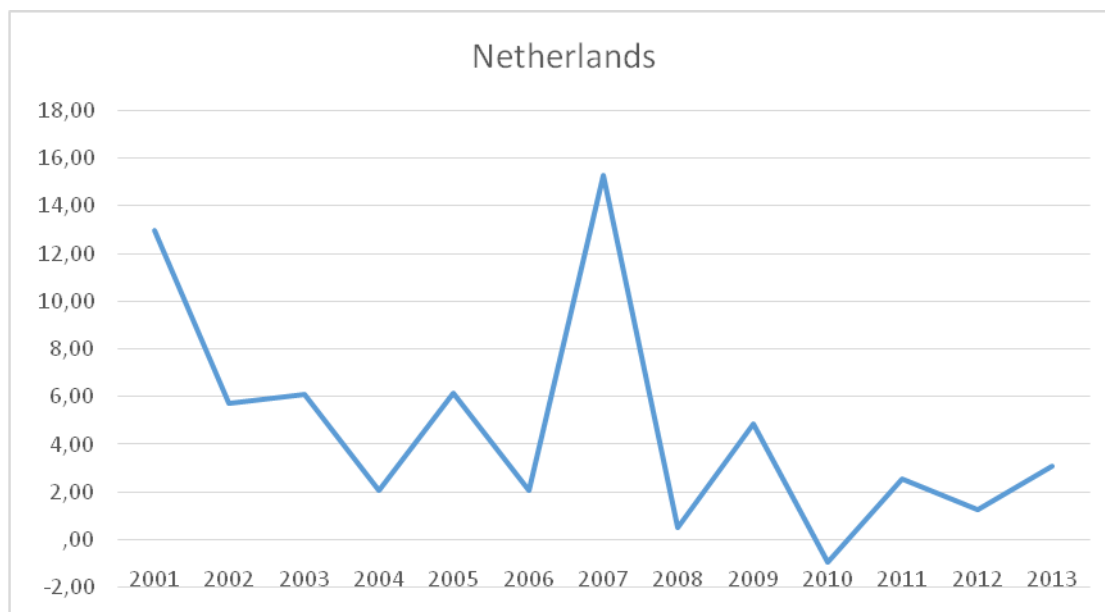
Παρατηρείται στατισμότητα κατά μέσο όρο των άμεσων ξένων επενδύσεων με έντονη αποεπένδυση το έτος 2007.

Γράφημα 16: Μάλτα άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

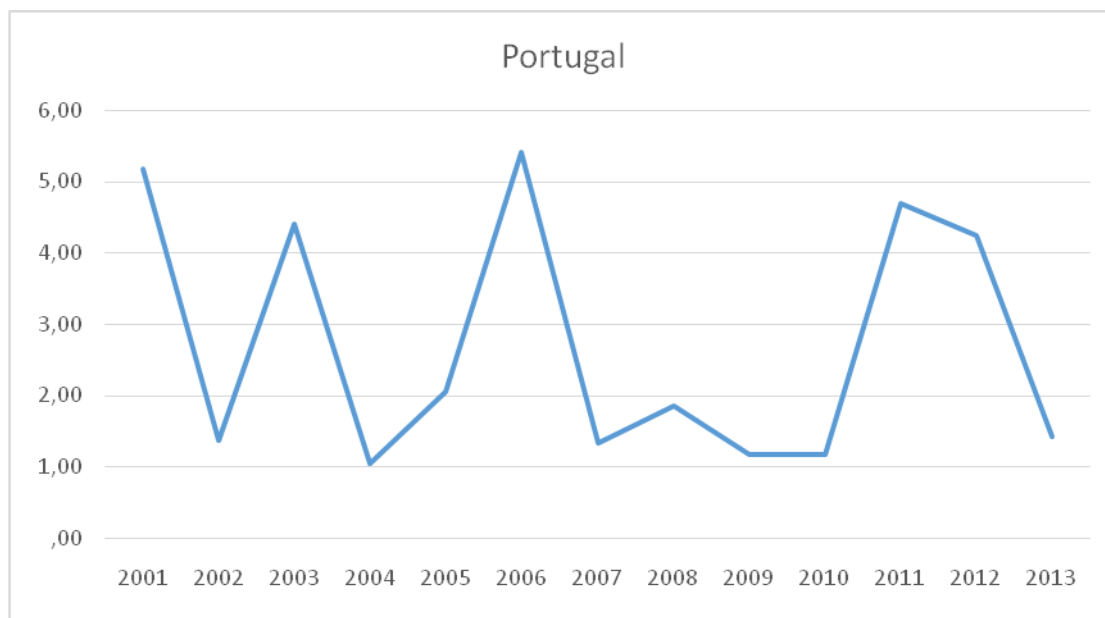
Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 17: Ολλανδία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

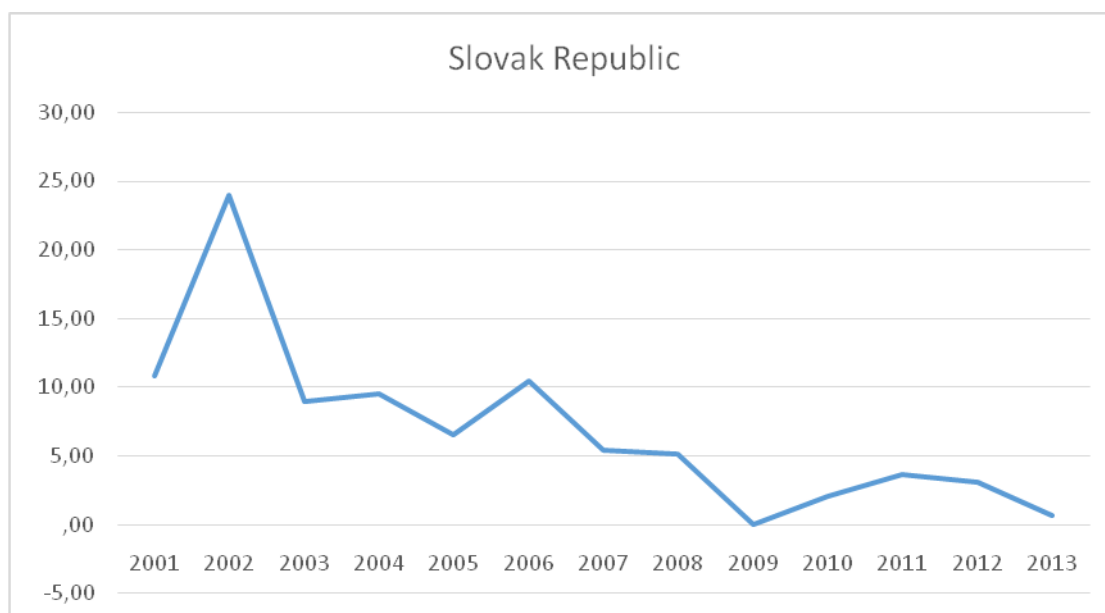
Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Γράφημα 18: Πορτογαλία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

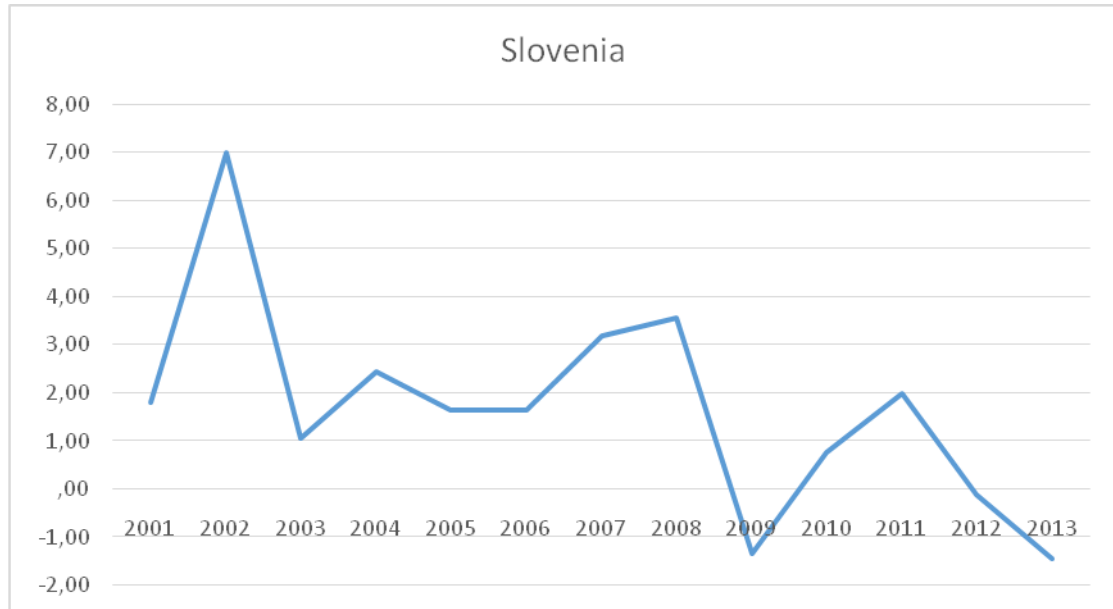
Παρατηρείται στασιμότητα κατά μέσο όρο μεταξύ των δύο χρονικών περιόδων (2001-2008 και 2009-2013)

Γράφημα 19: Σλοβακία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

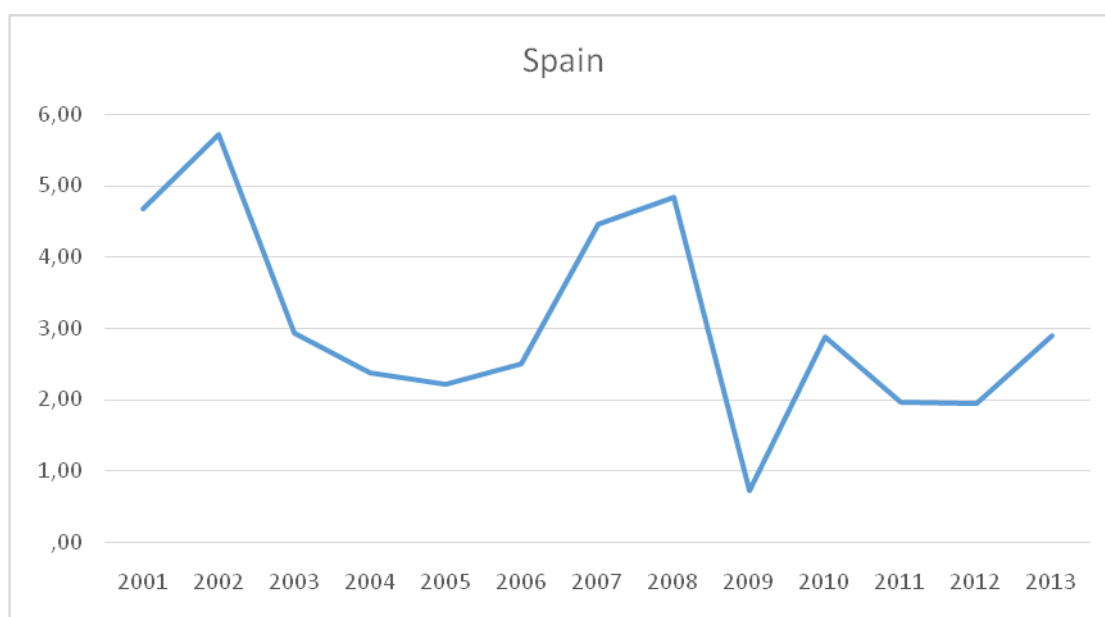
Παρατηρείται πτωτική πορεία για όλη την χρονική περίοδο 2001-2013, με μόνη εξαίρεση το 2002.

Γράφημα 20: Σλοβενία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

Παρατηρείται πτωτική πορεία των άμεσων ξένων επενδύσεων για όλη την χρονική περίοδο 2001-2013, με μόνη εξαίρεση το 2002.

Γράφημα 21: Ισπανία άμεσες ξένες επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2001-2013

Παρατηρείται μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Πίνακας 7: Σύγκριση των άμεσων ξένων επενδύσεων μεταξύ των δύο περιόδων ανά χώρα

Χώρες		Χρονική Περίοδος		P
		2001-2008	2009-2013	
		Mean	Mean	
Austria	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	2,82	1,77	0,464
Belgium	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	18,69	9,12	0,464
Cyprus	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	8,26	7,14	0,242
Estonia	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	10,12	6,01	0,107

Finland	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	2,90	1,13	0,143
France	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	3,03	0,95	0,003**
Germany	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	1,41	1,09	0,558
Greece	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	0,89	0,60	0,558
Ireland	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	3,36	15,33	0,057
Italy	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	1,29	0,75	0,143
Latvia	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	4,55	2,72	0,188
Lithuania	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	4,04	1,66	0,019*
Luxembourg	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	13,89	42,84	0,057
Malta	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	10,16	-0,71	0,079
Netherlands	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	6,35	2,15	0,143
Portugal	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	2,83	2,53	0,558
Slovak Republic	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	10,08	1,87	0,003**
Slovenia	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	2,80	-0,03	0,019*

Spain	FDI-Percentage of Gross Domestic Product	3,71	2,08	0,040*
-------	--	------	------	---------------

*<0.05, **<0.01

Mean: ο μέσος όρος της μεταβλητής για το αναφερόμενο χρονικό διάστημα

P: η τιμή σημαντικότητας, την συγκρίνουμε με το επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=5\%$, αν $p<0.05$ τότε υπάρχει διαφορά μεταξύ των δύο περιόδων ενώ αν $p>0.05$ τότε δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ των περιόδων.

Παρατηρείται ότι για τη Γαλλία, τη Λιθουανία, τη Σλοβακία, τη Σλοβενία και την Ισπανία έχουν μειωθεί οι άμεσες ξένες επενδύσεις σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008. Η τιμή του p για τη Γαλλία είναι 0,003 , για τη Λιθουανία 0,019 , για τη Σλοβακία 0,003, για τη Σλοβενία 0,019 και για την Ισπανία 0,04 αντίστοιχα.

Πίνακας 8: Γραμμικές παλινδρομήσεις

		(Constant)	GDP per capita, PPP (constant 2011 international \$)	External balance on goods and services (constant LCU)	Χρονική.Περίοδος
Austria	B	-205842,389	5,492	0,000	-9447,986
	t	-1,462	1,464	-0,787	-1,759
	p	0,178	0,177	0,452	0,112
Belgium	B	-734614,883	25,795	0,000	-104006,732
	t	-1,939	2,692	-2,890	-3,300
	p	0,084	0,025*	0,018*	0,009**

Cyprus	B	-49826,053	1,761	0,000	195,926
	t	-4,776	4,884	4,177	0,563
	p	0,003 **	0,003**	0,006**	0,594
Estonia	B	-2672,319	0,211	0,000	-1022,724
	t	-1,008	1,322	0,322	-0,758
	p	0,340	0,219	0,754	0,468
Finland	B	-3766,801	0,099	0,000	263,584
	t	-0,161	0,157	0,600	0,057
	p	0,877	0,880	0,567	0,956
France	B	-70046,879	3,505	0,000	-56189,863
	t	-0,220	0,399	-1,410	-4,130
	p	0,832	0,701	0,196	0,003**
Germany	B	157735,809	-3,755	0,000	3248,564
	t	0,322	-0,267	0,393	0,117
	p	0,755	0,796	0,703	0,910
Greece	B	-8578,352	0,418	0,000	-315,388
	t	-0,969	1,043	0,460	-0,252
	p	0,358	0,324	0,657	0,807
Ireland	B	137600,743	-2,980	0,000	19588,197
	t	1,011	-1,005	0,181	0,683
	p	0,338	0,341	0,861	0,512
Italy	B	-625811,990	17,530	0,000	19987,277

	t	-2,651	2,762	1,075	1,608
	p	0,033*	0,028*	0,318	0,152
Latvia	B	-707,585	0,006	0,000	593,098
	t	-1,434	0,127	-4,104	1,582
	p	0,202	0,903	0,006**	0,165
Lithuania	B	-502,426	0,046	0,000	-446,394
	t	-0,187	0,202	-0,581	-0,350
	p	0,858	0,846	0,583	0,738
Luxembourg	B	174764,373	-3,033	0,000	10513,538
	t	0,732	-0,737	0,739	0,729
	p	0,483	0,480	0,479	0,485
Malta	B	-4902,261	0,210	0,000	197,912
	t	-1,165	1,281	-2,010	0,349
	p	0,288	0,247	0,091	0,739
Netherlands	B	-105959,337	3,185	0,000	-27598,969
	t	-0,363	0,416	0,060	-1,048
	p	0,725	0,687	0,954	0,322
Portugal	B	-20809,026	1,146	0,000	-1199,921
	t	-0,338	0,472	1,009	-0,429
	p	0,743	0,648	0,339	0,678
Slovak Republic	B	-74,848	0,204	0,000	-2993,026
	t	-0,018	1,037	-0,334	-2,103

	P	0,986	0,327	0,746	0,065
Slovenia	B	-2943,553	0,146	0,000	-1150,539
	t	-1,300	1,729	-0,075	-1,732
	P	0,226	0,118	0,942	0,117
Spain	B	-870708,398	28,651	0,000	-36734,239
	t	-3,700	3,845	3,040	-2,913
	P	0,005**	0,004**	0,014*	0,017*

*<0.05, **<0.01

Constant: η σταθερά του γραμμικού μοντέλου

B: Οι συντελεστές των μεταβλητών που συμμετέχουν στο γραμμικό μοντέλο

t: Οι τιμές του στατιστικού ελέγχου t-test που εξετάζει για κάθε συντελεστή αν είναι στατιστικά σημαντικός ή όχι

P: η τιμή σημαντικότητας για το αν είναι στατιστικά σημαντικός ο συντελεστής της κάθε μεταβλητής που συμμετέχει στο μοντέλο

Με βάση τον παραπάνω πίνακα παρατηρείται ότι το ΑΕΠ είναι προσδιοριστικός παράγοντας των άμεσων ξένων επενδύσεων για το Βέλγιο ($p=0,025$), την Κύπρο ($p=0,003$), την Ιταλία ($p=0,028$) και την Ισπανία ($p=0,004$). Ακόμα το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών είναι προσδιοριστικός παράγοντας για το Βέλγιο ($p=0,018$), την Κύπρο ($p=0,006$), τη Λετονία ($p=0,006$) και την Ισπανία ($p=0,014$). Επιπλέον την περίοδο 2009-2013 οι άμεσες ξένες επενδύσεις μειώθηκαν έναντι της περιόδου 2001-2008 στο Βέλγιο ($p=0,009$), στη Γαλλία ($p=0,003$) και στην Ισπανία ($p=0,017$).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι παράγοντες που δρουν θετικά για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων είναι πάρα πολλοί και καθορίζονται από το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής. Από τις χώρες της ευρωζώνης οι χώρες με την καλύτερη κατάταξη όσον αφορά το εύκολο επιχειρηματικό περιβάλλον είναι η Δανία, η Φινλανδία, η Ιρλανδία και η Γερμανία. Στα πλαίσια μεγαλύτερης προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων αλλά και της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας γενικότερα οι χώρες της ευρωζώνης (κυρίως οι χώρες που πιο πρόσφατα εισήγαγαν το κοινό νόμισμα, αλλά και οι χώρες με σημαντικά προβλήματα στις οικονομίες τους) τα τελευταία χρόνια προσπαθούν να βελτιώσουν τόσο το νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας και ίδρυσης των επιχειρήσεων όσο και να εκσυγχρονίσουν τις ηλεκτρονικές διαδικασίες τους. Οι χώρες που είχαν τις λιγότερες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις προς αυτή την κατεύθυνση ήταν η Μάλτα, το Λουξεμβούργο, η Φινλανδία και η Ιρλανδία.

Όσον αφορά τα μακροοικονομικά μεγέθη των χωρών της ευρωζώνης υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ έχει το Λουξεμβούργο και η Ιρλανδία ενώ στον αντίποδα είναι η Λετονία και η Λιθουανία. Υψηλά επίπεδα χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ, κυρίως τα πρόσφατα έτη, έχουν η Ελλάδα, η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία, ενώ αυτές είναι και οι χώρες που μαζί με την Ισπανία, την Κύπρο και τη Σλοβακία παρουσιάζουν την υψηλότερη ανεργία.

Από την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε βρέθηκε ότι σε χώρες όπως το Βέλγιο, η Κύπρος, η Εσθονία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Ολλανδία και η Ισπανία υπήρξε μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008. Ένα επιπλέον χαρακτηριστικό της περιόδου 2009-2013 για αυτές τις χώρες ήταν η έντονη μεταβλητότητα. Ακόμα για την Αυστρία παρατηρήθηκε στασιμότητα με κορύφωση το 2007 ενώ στο Λουξεμβούργο υπήρχε στασιμότητα με αποεπένδυση το 2007. Στη Πορτογαλία παρατηρήθηκε στασιμότητα μεταξύ των δύο περιόδων ενώ στη Σλοβακία και τη Σλοβενία υπήρξε πτωτική πορεία για όλη την χρονική περίοδο 2001-2013. Επιπλέον στη Γερμανία οι άμεσες ξένες επενδύσεις ήταν στάσιμες αλλά με μειωμένη μεταβλητότητα την περίοδο 2009-2013. Στην Ελλάδα ήταν στάσιμες αλλά με αυξημένη μεταβλητότητα σε όλη την περίοδο. Επίσης στην Ιρλανδία

παρατηρήθηκε ανοδική πορεία των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 2009-2013 έναντι της περιόδου 2001-2008.

Τέλος από την γραμμική παλινδρόμηση βρέθηκε ότι το ΑΕΠ είναι προσδιοριστικός παράγοντας των άμεσων ξένων επενδύσεων για το Βέλγιο, την Κύπρο, την Ιταλία και την Ισπανία. Ακόμα το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών είναι προσδιοριστικός παράγοντας για το Βέλγιο, την Κύπρο, τη Λετονία και την Ισπανία. Επιπλέον την περίοδο 2009-2013 οι άμεσες ξένες επενδύσεις μειώθηκαν έναντι της περιόδου 2001-2008 στο Βέλγιο, τη Γαλλία και την Ισπανία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Doing Business Organization. (2015). *Doing Business Organization*. Ανάκτηση 2015, από Doing Business Organization: <http://www.doingbusiness.org/about-us>
2. Eurostat. (2014, January 28). *European Commission*. Ανάκτηση 2015, από European Commission: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Harmonised_index_of_consumer_prices_\(HICP\)](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Harmonised_index_of_consumer_prices_(HICP))
3. Eurostat. (2015). *European Commission*. Ανάκτηση 2015, από European Commission: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/browse-statistics-by-theme>
4. Johnson, G., Scholes, K., & Whittington, R. (2011). *Βασικές Αρχές Στρατηγικής των Επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
5. KRUGMAN, Paul R. and OBSTFELD, Maurice (1995). *Διεθνής Οικονομική: Θεωρία και Πολιτική*. vol. Τόμος Α'. Μετάφραση από την 3η αμερικανική έκδοση ed., Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
6. OECD. (2008). *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment*. Paris: OECD publishing.
7. OECD. (2013). *Glossary of Foreign Direct Investment Terms and Definitions*. Paris: OECD.
8. The World Bank Group. (2014). *Doing Business Organization*. Ανάκτηση 2015, από Doing Business Organization: [http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Methodology/Doing-Business-FAQs-answered-2013.pdf](http://www.doingbusiness.org/~/media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Methodology/Doing-Business-FAQs-answered-2013.pdf)
9. World Bank Business. (2015). *Doing Business Organization*. Ανάκτηση 2015, από Doing Business Organization: <http://www.doingbusiness.org/reforms>
10. Γιαβρής, Α. (2010). *Γιαβρής Άρης*. Ανάκτηση από <http://www.arisgiavris.gr/arisgiavris-500-orismoι-pages-O-P-313-333.htm>
11. Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου. (2013). *Τριμηνιαίο Δελτίο Μακροοικονομικοί Δείκτες για Ελλάδα και Ε.Ε*. Αθήνα: Υπουργείο Οικονομίας & Κοινωνικής Ασφάλισης.
12. Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2014, Οκτώβριος 27). *Euroρα*. Ανάκτηση από European Commission: http://ec.europa.eu/economy_finance/international/globalisation/fdi/index_en.htm

13. Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. (2005). *Η Ελληνική Οικονομία και η Απασχόληση Άμεσες Ξένες Επενδύσεις*. Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ.
14. Κοτταρίδη, Κ. (2013). *Εισαγωγικά για τις ΑΞΕ - Τρόποι Διεθνοποίησης*. Αθήνα: Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής.
15. Κοτταρίδη, Κ. (2013). *Θεωρίες Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, Μέρος Α΄*. Αθήνα: Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής.
16. Κοτταρίδη, Κ. (2014). *Θεωρίες Άμεσων Ξένων Επενδύσεων: Μέρος Β΄*. Αθήνα: Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής.
17. Κοτταρίδη, Κ. (2013). *Ιστορική Αναδρομή των ΑΞΕ*. Αθήνα: Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής.
18. Κυρκίλης, Δ. (2010). *Άμεσες Ξένες Επενδύσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.
19. Παπαδάκης, Β. Μ. (2007). *Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία* (Τόμ. Τόμος Α΄: Θεωρία). Αθήνα: Εκδόσεις Ε. Μπένου.
20. Παπαδημητρίου, Π., & Παπασυριόπουλος, Ν. (2012). Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και Οικονομική Ανάπτυξη. Στο Σ. έργο, *Διεθνής Πολιτική Οικονομία* (σσ. 785-796). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
21. Παπαχρήστου, Γ. (2013). *Άμεσες Ξένες Επενδύσεις*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
22. Φίλιππας, Ν. Δ. (2014). *Παράγοντες που επηρεάζουν τις άμεσες ξένες επενδύσεις: Ελλάδα και χώρες του OECD*. Αθήνα: Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών.
23. <http://www.oecd.org/>
24. <http://unctad.org/en>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ ΣΕ ΑΓΟΡΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ 2003-2014

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Μ.Ο. 19 χωρών	24000	24900	25700	26900	28200	28800	27700	28400	29100	29100	29300	29800
Ετήσια μεταβολή		3,75%	3,21%	4,67%	4,83%	2,13%	-3,82%	2,53%	2,46%	0,00%	0,69%	1,71%
Βέλγιο	27200	28600	29700	31100	32500	33200	32400	33600	34600	35100	35600	36000
Γερμανία	26900	27500	27900	29000	30500	31100	30000	31500	33000	33600	34200	35200
Εσθονία	6300	7100	8300	10000	12100	12300	10600	11000	12300	13300	14200	14800
Ιρλανδία	36200	38200	40700	43000	44700	41600	37000	36200	37400	37600	38000	40200
Ελλάδα	16200	17500	18000	19600	20900	21600	21200	20300	18700	17500	16500	16300
Ισπανία	19000	20100	21300	22700	23900	24300	23300	23200	23000	22600	22500	22800
Γαλλία	26300	27300	28100	29200	30400	31000	30000	30800	31500	31800	32100	32200
Ιταλία	24200	25100	25600	26500	27400	27600	26400	26800	27300	26800	26500	26600
Κύπρος	17800	19000	20200	21400	22700	23900	22800	23000	22900	22500	21000	20500
Λετονία	4600	5200	6100	7800	10300	11200	8800	8600	9800	10900	11600	12100
Λιθουανία	:	5400	6300	7400	9000	10200	8500	9000	10300	11200	11800	12400
Λουξεμβούργο	57000	60100	63900	70400	74800	76700	72400	77600	81700	82400	83100	:
Μάλτα	12000	12100	12700	13300	14200	15000	14900	15900	16600	17200	17800	18500
Ολλανδία	31200	32200	33400	35400	37400	38900	37400	38000	38500	38500	38700	39300
Αυστρία	28500	29600	30800	32200	34000	35100	34300	35200	36800	37600	38100	38500
Πορτογαλία	14000	14500	15100	15800	16600	16900	16600	17000	16700	16000	16200	16600
Σλοβενία	13200	13900	14600	15700	17400	18800	17700	17700	18000	17500	17500	18100
Σλοβακία	5600	6500	7300	8400	10400	12100	11800	12400	13000	13400	13600	13900
Φινλανδία	29100	30300	31300	32800	35300	36500	33900	34900	36500	36900	37100	37400

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ & ΤΟΥ ΑΕΠ

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Μ.Ο. 19 χωρών	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	85,8	89,1	90,9	91,9
Βέλγιο	107,8	104,9	101,2	96,6	94,7	90,7	86,8	92,2	99,2	99,5	102	103,8	104,4	106,5
Γερμανία	57,8	59,4	63,2	64,9	67,1	66,5	63,7	65,1	72,6	80,5	77,9	79,3	77,1	74,7
Εσθονία	4,8	5,7	5,6	5,1	4,5	4,4	3,7	4,5	7	6,5	6	9,7	10,1	10,6
Ιρλανδία	33,4	30,7	30,1	28,3	26,2	23,8	24	42,6	62,3	87,4	111,2	121,7	123,2	109,7
Ελλάδα	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	171,3	156,9	175	177,1
Ισπανία	54,2	51,3	47,6	45,3	42,3	38,9	35,5	39,4	52,7	60,1	69,2	84,4	92,1	97,7
Γαλλία	58,2	60,1	64,2	65,7	67,2	64,4	64,4	68,1	79	81,7	85,2	89,6	92,3	95
Ιταλία	104,7	101,9	100,4	100	101,9	102,5	99,7	102,3	112,5	115,3	116,4	123,1	128,5	132,1
Κύπρος	56,9	60,1	63,6	64,7	63,4	59,3	54,1	45,3	54,1	56,5	66	79,5	102,2	107,5
Λετονία	14	13,2	13,9	14,2	11,7	9,9	8,4	18,6	36,4	46,8	42,7	40,9	38,2	40
Λιθουανία	:	:	:	18,7	17,6	17,2	15,9	14,6	29	36,2	37,2	39,8	38,8	40,9
Λουξεμβούργο	6,6	6,5	6,4	6,5	6,3	7	7,2	14,4	15,5	19,6	19,1	21,9	24	23,6
Μάλτα	65,5	63,2	69,1	72	70,1	64,6	62,4	62,7	67,8	67,6	69,7	67,4	69,2	68

Ολλανδία	48,8	48,3	49,4	50	49,4	44,9	42,7	54,8	56,5	59	61,3	66,5	68,6	68,8
Αυστρία	66,5	66,3	65,5	64,8	68,3	67	64,8	68,5	79,7	82,4	82,1	81,5	80,9	84,5
Πορτογαλία	53,4	56,2	58,7	62	67,4	69,2	68,4	71,7	83,6	96,2	111,1	125,8	129,7	130,2
Σλοβενία	26,1	27,3	26,7	26,8	26,3	26	22,7	21,6	34,5	38,2	46,5	53,7	70,3	80,9
Σλοβακία	48,3	42,8	41,5	40,6	33,8	30,7	29,8	28,2	36	40,9	43,4	52,1	54,6	53,6
Φινλανδία	41	40,2	42,8	42,7	40	38,2	34	32,7	41,7	47,1	48,5	52,9	55,8	59,3

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΧΩΡΕΣ ΤΙΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ 2001-2014

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Βέλγιο	6,6	7,5	8,2	8,4	8,5	8,3	7,5	7	7,9	8,3	7,2	7,6	8,4	8,5
Γερμανία	7,8	8,6	9,7	10,4	11,2	10,1	8,5	7,4	7,6	7	5,8	5,4	5,2	5
Εσθονία	13	11,2	10,3	10,1	8	5,9	4,6	5,5	13,5	16,7	12,3	10	8,6	7,4
Ιρλανδία	3,9	4,5	4,6	4,5	4,4	4,5	4,7	6,4	12	13,9	14,7	14,7	13,1	11,3
Ελλάδα	10,7	10,3	9,7	10,6	10	9	8,4	7,8	9,6	12,7	17,9	24,5	27,5	26,5
Ισπανία	10,6	11,5	11,5	11	9,2	8,5	8,2	11,3	17,9	19,9	21,4	24,8	26,1	24,5
Γαλλία	7,8	7,9	8,5	8,9	8,9	8,8	8	7,4	9,1	9,3	9,1	9,8	10,2	10,2
Ιταλία	9	8,5	8,4	8	7,7	6,8	6,1	6,7	7,7	8,4	8,4	10,7	12,1	12,7
Κύπρος	3,9	3,5	4,1	4,6	5,3	4,6	3,9	3,7	5,4	6,3	7,9	11,9	15,9	16,1
Λετονία	13,5	12,5	11,6	11,7	10	7	6,1	7,7	17,5	19,5	16,2	15	11,9	10,8
Λιθουανία	17,4	13,8	12,4	10,9	8,3	5,8	4,3	5,8	13,8	17,8	15,4	13,4	11,8	10,7
Λουξεμβούργο	1,9	2,6	3,8	5	4,6	4,6	4,2	4,9	5,1	4,6	4,8	5,1	5,9	6
Μάλτα	7,6	7,4	7,7	7,2	6,9	6,8	6,5	6	6,9	6,9	6,4	6,3	6,4	5,9
Ολλανδία	3,1	3,7	4,8	5,7	5,9	5	4,2	3,7	4,4	5	5	5,8	7,3	7,4
Αυστρία	4	4,4	4,8	5,5	5,6	5,3	4,9	4,1	5,3	4,8	4,6	4,9	5,4	5,6
Πορτογαλία	5,1	6,2	7,4	7,8	8,8	8,9	9,1	8,8	10,7	12	12,9	15,8	16,4	14,1
Σλοβενία	6,2	6,3	6,7	6,3	6,5	6	4,9	4,4	5,9	7,3	8,2	8,9	10,1	9,7
Σλοβακία	19,5	18,8	17,7	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7	14	14,2	13,2
Φινλανδία	9,1	9,1	9	8,8	8,4	7,7	6,9	6,4	8,2	8,4	7,8	7,7	8,2	8,7